

U soboto 2. decembra proslava Zedinjenja ulica Pte. Luis Saenz Peña 242

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) X. BUENOS AIRES, 24 DE NOVIEMBRE (NOVEMBRA) DE 1939 Núm. (Štev.) 146

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Povodom dogodkov v Pragi

Nemške "pokroviteljske" oblasti so dale usmrtni najprej sedem praških študentov, na to še tri in potem jih je padlo še trideset. Med ustrelje nim je tudi en vsučilišni profesor. Zagrešili so veliko "zločinstvo", ker so ostali zvesti sinovi svoje domovine ter zahtevali z javnim manifestiranjem svobodo zanjo, ki jo jim je nemski nacizem lausko leto nasilno vzel.

Ubili so idealne mladeniče, gotovo najidealnejše, kajti strahopetci bi se v takih razmerah in okoliščinah, kakršne vladajo na Češkem, ne upali javno na plan, a ideje po svobodi pri Čehih niso ubili in jo ne bodo nikoli škoda je plemenitih mladeničev, ki se niso bali tvegati svojega življenja za blagor svojega naroda, ki trpi vsake vrste ponižanja v tujem robstvu, vendar je njihov prelita ta kri morda seme še za nove žrtve, pa tudi klic k novemu še veličastnejšemu življenju, ki so ga deležni samo, četudi ne po številu, a po duhu veliki narodi, kakor je Češki.

Nemci so si s tem barbarskim činom nakopali nase še večje sovražništvo vseh civiliziranih narodov in še posebej slovanskih. Podžgali so še silneje vseslovansko zavest, ki ni nikoli spala, a se zadnje čase prebuja z novimi in jačimi silami, ki se bo, ko se bo najmanj pričakovalo, otrsila vseh notranjih in zunanjih sovražnikov.

Velike nesreče in zlo šestokrat prinašajo izboljšanje. Slovani smo sicer zelo razdrojeni od raznih tujih vplivov, a smo se jih pričeli otrsati in se jih bomo polagoma popolnoma iznebili. Jugoslovani smo versko in piemensko, da ne govorimo ideološko, ne samo razdrojeni, marveč celo raztrojeni. Isto je s Čehoslovaki, Poljaki in Bolgari in je bilo z Rusi. S tega in samo s tega razloga smo se Slovani medsebojno mrzili in sovražili in celo grizli ter so nas lahko tako drugi izkoriščali, kajti gospodarski interesi slovanskih narodov se nikjer ne nasprotujejo. Bizanc in tuda sta prva sejala nesloge med Slovane, za njima Berlin. Sedaj pa računa Italija, da je nastopil ugoden čas zanjo.

Jugoslavijo je takozvano hrvatsko vprašanje grozilo vpropastiti, a za tem je stalo in še stoji, čeprav je prvi korak do sporazuma storjen, še mnogo tujih temnih sil in vplivov. Med Čehi, Slovaki in Poljaki ni bilo vsled zgoraj navedenih razlogov nikoli pravega prijateljstva, kar je slednjič vse skupaj vpropastilo. Rusija je kot celota ostala, a morala je preboleti silno revolucijo, od katere tudi še ni ozdravela in notranja uredba še ni povsem ustaljena. Kljub vsemu pa se slovanska zavest po skupnosti in zblizanju širi in utrjuje ter jo z nobenimi tujimi vplivi ne bo mogoče več zaustaviti.

Porok za to so nam nove češke žrtve; tragedija Poljakov; bazoviške žrtve; umor kralja Aleksandra in še nešteto drugih žrtve, ki so jih donesli slovanski narodi na altar neodvisnosti, svobode in domovine. Lahko je mnogo vzrokov in predodgovor, ki govorijo in dokazujejo nasprotno. To nas ne sme čisto nič motiti. So naprimer mnenja, da je današnja moskovska vlada vse prej nego slovanska; da so v drugih prestolnicah slovanskih držav vse bolj dovzetni za pretislovanske vplive kakor pa za lastne slovanske. Na vsem tem je lahko tudi nekaj resnice, a proti volji večine je brez pomena. Kajti nihče ne bo trdil, da slovanski narodi niso slovanski. In

Za vpliv nad Balkanom se tepejo

RUSIJA IN ITALIJA TEKMUJETA ZA VPLIV NAD BALKANOM — TUDI V PARIZU SO MNENJA, DA IMA RUSIJA VEČ IZGLEDOV NA USPEH — MNENJE LJUBLJANSKEGA "SLOVENCA" — ITALJANI SE DOBRIKAJO — JUGOSLAVIJA NOČE BITI POLITIČNO ORODJE NIKOGAR

Vedno večjo pozornost posvečajo evropski državniki in diplomatje Balkanu. Pisali smo že o onih velesilah, ki se poganjajo za nadoblast nad Balkanom.

Visoki politični krogi so mnenja, da je nemška nevarnost zaenkrat izginila z Balkana in da je na njeno mesto stopila sovjetska. Rusi podpirajo Bolgarijo v njeni zahtevi po Dobrudži in to dejansko pomeni, da je Bolgarije že imajo. S tem pa bi si Rusija osvojila simpatije Bolgarov ter napravila prvi korak na Balkan.

Proti sovjetom je nastopila Italija. Trudi se na vse načine, da bi organizirala nekaj balkanski pakt, katerega članica, kot posestnica Albanije, bi bila tudi ona. Z italijansko podjetnostjo pa trdijo poleg drugod tudi v Parizu, da ne bo nič. Mnenja so namreč, da bo Rusija ob ugodni priliki vrgla svoje karte, ki jo Nemci ne bodo upali ovirati, da se ji ne zamerijo. Italija pa nima simpatij pri balkanskih narodih.

Veliko pozornost je vzbudil te dni članek, ki ga je obelodanil ljubljanski "Slovenec", v katerem pravi naj se Bolgariji ugodi glede Dobrudže, ker če se tega koraka ne stori, bo Bolgarija padla pod vpliv Rusije, kar pa bi imelo neizbegljive posledice za ves Balkan. Bolje je napraviti sedaj majhno žrtev, je mnenja "Slovenec", kot pa bi vsled tega pozneje vse izgubili.

Kakšni nagibi vodijo "Slovenca", je znano. Vsekakor bo balkanskim narodom in še posebno slovanskim, iskrenejša prijateljica "brezbožna"

Rusija kot pa "pobožna" Italija.

Italijanski list "Il Messaggero" piše o velikih zaslugah, ki jih je Italija stekla za Jugoslavijo in Madžarsko. In pravi, da je treba ruskemu komunizmu za vsako ceno zaježiti pot na Karpatih na madžarsko-ruski meji. To da se bo tudi brez dvoma zgodilo, sugerira list. dalje, kajti Hortyjeva Madžarska je bila vedno za to. Istotako računa Italija tudi na Jugoslavijo, predvsem na Slovenijo in Hrvatsko, kjer, je mnenja, da prevladuje katoliški vpliv, ki bi se dal pod krinko komunistične sovjetske nevarnosti navdušiti proti Rusiji. To pa se brez dvoma ne bo zgodilo.

Poglejmo tudi kaj prinaša "The New York Times" od svojega poročevalca iz Beograda. Med drugim piše:

V dobro poučenih krogih izjavljajo, da bo Jugoslavija izvajala realno in neodvisno politiko ter bo iskala prijateljskih odnošajev z vsemi dr-

žavami, namesto da bi sedaj podpirala namerovani balkanski in podonavski pakt.

Temelj državne politike je, da bo Jugoslavija še nadalje ostala strogo nevtralna. Vse kar se dogaja na Balkanu vlada tehtno preštudira in premisli vse posledice, ki bi na ta ali oni način nastale. Z Madžarsko želi imeti dobre stike, ki jih je vedno iskala in podpirala, a glede njenih zahtev napram Romuniji ne more zadnji ničesar garantirati. Mnenja pa je da bi si prizadeti državi medsebojne razmere mogli sami najbolje urediti.

Vendar bi bilo nevmestno smatrati, da bi Jugoslavijo podpirala Madžarsko tako, da bi si Rusija lahko mislila, da je stopila v kak protikomunistični blok. Sedanja italijanska protikomunistično politiko sicer s simpatijo zasleduje, a nima namena dati najmanjšega povoda Moskvi in Sofiji, da bi smatrali Beograd in Budimpešto orodje Rima proti Rusiji.

NEMCIJA PRIDNO POTAPLJA ANGLEŠKE IN DRUGE PARNIKE

SKRIVNOSTNE NEMŠKE MINE — BOJ NEMCIJE IN ANGLIJE NA MORJU — NA NEMŠKO-FRANCOSKI MEJI NI BOJEV

Nemški podmorniki in mine, ki so jih Nemci nastavili povsod, kjer upajo, da bodo angleške ladje naletale nanje, pridno potapljajo angleške ladje kakor tudi druge nevtralnih držav, ki namesto angleških trčijo

torvorijo v prid Nemčije.

Vojna na nemško-francoski meji pa skoro popolnoma miruje, kar je bilo že vnaprej pričakovati. Tu pa tam poročajo o kakih spopadih, a menda le bolj zaradi lepšega.

V današnji vojni igrajo poleg letal tudi tanki veliko vlogo. Na sliki se vidi del francoskih tankov, ki odhajajo proti nemški meji, kjer poskušajo močne nemške patrulje vdreti na francosko ozemlje.

to je bistvene važnosti.

Čimpreje se bodo dobili slovanski narodi v bratski slogi, tempreje bo zavladala resnična slovanska misel in svoboda za vse. Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš je dejal, da svobodne Češke brez Poljske ni misliti. Mož je čisto pravilno povedal. Istotako svobodne Jugoslavije brez Primorskih in Koroških Slovencev ni misliti. Tega pa nam ne bodo izvojevali Angleži, Francozi, Nemci in Italijani, marveč si bomo morali le sami s pomočjo naših krvnih bratov. Pri tem pa nas ne smejo čisto nič ovirati verski ali politični predsodki, marveč moramo iti preko vsega k stvarni in realni slovanski politiki.

nanje. Te dni so se potopili po en jugoslovanski, holandski, japonski in italijanski parnik in menda še nekaterih drugih držav, medtem ko so potopili angleški kar celo vrsto.

Francoski list "Le Temps" trdi, da so iznašli Nemci neke nove vrste mine, ki so tajnost za druge, a so zelo učinkovite v uničevanju.

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je izjavil, da bo Anglija proti temu podzvela potrebne korake ter se bo za izgubo pošteno oškodovala. Takoj pa bo preprečila vsako dovažanje in odvažanje po morju v Nemčijo in iz nje, ne samo nemškim parnikom, marveč tudi vsem drugim, ki bo vse preiskovala in tudi zaplenila, če bi se izkazalo da

POTOPLJEN JUGOSLAVANSKI PARNIK

Od kar je vojno stanje, je bilo potopljenih že celo vrsto parnikov, največ seveda angleških in potem nemških. Te dni pa poročajo, da se je potopil, ker je zadel ob neko mino, italijanski tovorni parnik "Grazia" in jugoslovanski "Carica Milica".

Katera država je odgovorna za nastavljen mine, se sedaj vprašujejo.

NEVERJETNA KUPCIJA

Nekateri časnikarski poročevalci vedo povedati, da ima namen Nemčija odstopiti Rusiji večjo število trgovskih in potniških parnikov,

"Slučaj Jugoslavije"

Pod tem naslovom je napisal E. Gilliatt v tukajšnjem "La Pranesi" članku z zemljepisnim obrisom Jugoslavije od leta 1912 pa lo danes. Ker o Jugoslaviji piše tujec, po primku kudeč Francoz in pa ker je bil priobčen v tukajšnjem največjem argentinskem dnevniku, ga prinašamo v glavnem tudi našim čitateljem.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, bolj poznano pod imenom Jugoslavija, ali dežela Slovanov na Jugu, začne kot ena lastna majhna frakcija imenovana Srbija.

Leta 1912, Srbija, ki je imela za glavno mesto Beograd, ni bila več kot kraljestvo, ki je služila za temelj današnje Jugoslavije z istim glavnim mestom; po zaslugi treh zmagovitih vojn, katerih se je udeležila, je zasedla bližnje dežele, ki tvorijo sedaj Jugoslavijo; te vojne so bile leta 1912 proti Turčiji in leta 1913 proti Bolgariji, in v splošno leta 1914-18. Vendar okupacija ni bila v pravem pomenu zasedba, marveč faza za rekonstrukcijo davne slovanske države, ki se je raztezala od Adrije do Črnega morja. To je bilo še pred srednjim vekom na balkanskem polotoku, kamor je bila vključena tudi Bolgarija.

To slovansko združenje, ki so ga nakateri imenovali Velika Srbija in drugi Velika Bolgarija, dokler ni prišlo do krvavega spopada ter sta padli radi svoje nesloge v roke Atomanom in pozneje Avstroogerski. Tako je bilo do leta 1918.

Italija, ki se izjavlja gospodarica Jadranskega morja, ni rada videla na drugi strani novega mogočnega sosedu, a ker tega ni mogla preprečiti, se je hotela vsaj na njegovih bregovih utrditi ter je s tega stališča podpirala znano D'Anunzio aventuro na Reki ter zasedla nekatere dalmatinske otoke in se je utabočila v Albaniji. Od začetka je simulirala le kot nekaka pokroviteljica, pred meseci pa je prevzela popolno oblast.

Italija je danes, po dolgi tiraniji in diplomatskih bojih, priznala obstoj Jugoslavije ter "edino" velesilo, s katero je pripravljena deliti gospodarstvo na Jadranu.

Peseda "edina" pomeni v Mussolinijevem jeziku, opomin Nemčiji in Madžarski, da naj nikar ne gojita teritorialnih namenov na račun Jugoslavije, da bi prišli do Jadranskega morja, ker je v temu protinamenu Italija že vzpostavila z Jugoslavijo dobre stike in je pripravljena tudi sama braniti z orožjem, če bi bilo potrebno.

Drugi vzroki, ki večjejo Italijo na Jugoslavijo in na Romunijo, pa so trgovskega značaja in predvsem, ker Italija nima petroleja, ki ga uvaža iz Jugoslavije in v glavnem iz Romunije preko Jugoslavije potom privatne italijanske petrolejske družbe.

Jugoslavija meri 250.000 kva-

med njimi tudi razkošni parnik "Fremen", ki ga baje že prepleskavajo in na katerem vibra sovjetska zastava. Po drugi strani bi Rusija odstopila Nemčiji dvajset podmornikov, ki jih ima v Vladivostoku, s katerimi bodo Nemci potapljali angleške parnike v teh vodah.

Ker pa se sedaj Rusi prizadevajo tudi za Japonci ustvariti dobre odnošaje, zglede, da imajo namen pomagati Nemcem in Japoncem ter popolnoma izriniti Angleže in Kitajske iz Kitajsko-indijskega obrežja. Kaj pri tem Rusija zasleduje, ni povsem znano. Vsekakor se angleškemu imperiju obetajo slabi časi.

Argentinske Vesti

ZBOROVANJE ZASTOPNIKOV DEMOKRATIČNE STRANKE

Danes bodo zborovali zastopniki narodno-demokratične stranke za provinco Buenos Aires, kjer bodo določili dan in formalno tudi kandidata, v katerem bodo javno proglašeni kandidati za volitve, ki se bodo vršile v marecu prihodnjega leta.

Do sedaj niso si še bili strankini pristaši v tem edini, kdo naj bi bil guverner in podguverner. Zadnje čase pa vsebolj prikazuje na to, da bo sta to Bareeló in Santamarina.

Kar se pa tiče radikalov, ni pa nič gotovega. Vse mogoče, da se volitev sploh ne bodo udeležili, ker ni-

dratnih kilometrov s 16.000 prebivalstva. V mislih je narod slovenskega pokolenja, ki govori en jezik z majhnimi razlikami, vključiviši Bolgare, ki se medsebojno z lahkoto razumejo.

In četudi ni jezikovnih razlik, ti narodi nimajo narodne enote, iz razloga, ker jih ločijo različne kulture, vere in ideologije, ki so jih dobili od bližnjih sosedov. Bili so podvrženi delno najprej Turkom in pozneje Avstro-ogerski, od katerih so prevzeli navade in kulturo. Bolgari pa so se podvrgli Vzhodu, ki jih je razdvojil in spravil v medsebojno sovraštvo.

Srbi, ki predstavljajo dve tretjini naroda (k Srbiji prištevata člankar tudi Črno goro, Bosno, Heregovino in Dalmacijo) niso bili nikoli tako uklonljivi. Bili so bolj bojeviti, vedno so računali le na svojo oboroženo armado ter so odbivali tuje vplive in kultura. Naravno je, da v novem političnem sestavu niso strpljivi in ne prijatelji počasnega progressa ter so pripravljani tudi s silo ustvariti narodno enoto, brez pomisleka, da to čestokrat prinaša dvomljive in celo nasprotno uspehe.

Vendar, če vpoštevamo razvoj drugih narodov, je njih ravnanje do neke meje opravičljivo. Vpoštevamo vzamemo naprimer Nemčijo, ki je bila niti sto let nazaj razdvojena najmanj v Pruse in Bavarce, ki so bili največji in nespravljivi sovražniki. Leta 1870 pa je Bismarek združil Nemce ter proglasil federalno nemško državo.

Čeprav so razlike med Germani in Jugoslavlani, je pričakovati, če se bodo zadnji sporazumeli in če bodo hoteli federalno vlado z avtonomijami in priznanjem centralne vlade, skupno vojsko in skupno vse, kar jih na zunanji strani, zunaj enota, ki je sedaj že dejstvo, bo na zunanji tudi moralno enotna.

Nadalje piše člankar, da Srbija vidi v tem momentu svoj obstanek in napredek v dobrih odnosih z Italijo in Romunijo, česar pa mi ne verjamo. Glede balkanskega pakta, ki se je zadnje čase o njem precej razpravljalo, da je nemogoče, ker je med prizadetimi preveč teritorialnih zahtev in razlik.

Člankar zaključuje, da bi se v skrajnem slučaju Italija pridružila Franciji in Angliji proti Nemčiji in Rusiji ter bi si tako zagotovila na balkanskem polotoku prosto roko operaciji.

Kar se tiče Italije ima člankar gotovo prav, a kar pa se tiče balkanskih narodov in še posebej slovenskih, če bi že imel na izbiro, bi brezdvoma raje prevzel rusko pokroviteljstvo, kakor pa italijansko ali nemško. Sicer pa so minuli časi, bodisi katerihkoli imperijalnih nadoblasti. Narodi bodo prej ali slej pometli z vsemi in mislimo, da je začetek za nastopil. Slovani ne potrebujemo nobenih italijanskih, nemških, angleških, francoskih in ne vemo katerih zaščitnikov še, marveč si bomo znali naše razmere brez njih tako urediti, kakor nam bo najbolj prav. Niti vere, bodisi katoliška, pravoslavna, mahomedanska ter druge nas ne smejo več slepiti in ločiti ter podžigati strasti. Naučimo se česa iz zgodovine, da se ne bodo razni špekulantje norčevali iz nas in da bo enkrat zgodovina o nas vedela lepše povedati nego zna o naših prednikih.

majo prav najmanjšega upa na kak uspeh. Vse kar so do sedaj glede teh volitev napravili, je bilo govorjenje o intervenciji.

Scialisti, ki tudi ne bodo pri volitvah prišli do kake veljave, so vendar že nekako imenovali kandidata v osebi dr. Nicolas Repetto guverner in dr. Carlos Viamonte podguverner.

VEREME SE BOLJŠA

Dočim smo imeli tri mesece skoro nedeljeneprestano dež, posebno sobote in nedelje niso bile izvzete, postaja sedaj vreme bolj stanovitno. Tako v soboto že ni bilo dežja, da si se je v nedeljo nekaj silil, sedaj nadalje pa je prav lepo vreme, le nekoliko hladno.

NOVA NASELBINA V CHACU

V Chacu bo v bližini postaje Colonias Unidas nova naselbina, ki se bo imenovala isto tako Colonias Unidas. Vsa površina te nove naselbine meri 100 hektarjev.

V BOLNIŠNICI ZASTRUPljeni BOLNIKI

Kmalu nato, ko so bolniki v bolnišnici Ramos Mejia povžili hrano, ki je bila pripravljena v tamkajšnji kuhinji, jim je postalo slabo. Zdravniki so dognali, da so bolniki zastrupljeni. Vsem tem bolnikom, ki jih je bilo 30, so nudili nujno pomoč in so že izven nevarnosti.

Sedaj pa izvedenci preiskujejo to hrano, ki je povzročila zastrupljenje.

TUDI ŠPANSKI MORNARJI SE PROTIVIJO

Španski parnik "Nuria", ki bi imel že prešnji petek zapustiti tukajšnje pristanišče in kreniti proti Amberesu, se še vedno zadržuje. Mornarji so poveljniku izjavili, da oni ne bodo vozili dalje, ko do Spanije, kjer žive njih družine, ker dalje obstoja nevarnost, da bi jih mogla roka sovražne ladje potopiti ali pa da bi trčili ob kako mino.

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC
VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE P. FRANCOSKIH IN NEMSKIH NACINIH KRVNI IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezn. maternice, jajnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

DOMAČE VESTI

NAŠ ROJAK V BOLNIŠNICI

Že nekaj tednov se nahaja v bolnišnici Alvear naš rojak Franc Lojč iz Črniča.

Prepeljan je bil 3. t. m. v bolnišnico radi hudega vnetja na slepiču ter se je moral podvreči takojšnji operaciji, katero je srečno prestal.

Upamo, da ne bodo nastale kake komplikacije in rojak kmalu povrnil zdrav k svoji družini in med nas, da bo zamogel nadaljevati svojo prevozniško podjetje.

SLABO IZPRICEVALO

Naš rojak in naročnik Rok Fornazarič, je bil zaposlen kot bolničar v bolnišnici "Asilo de Ancianos" kjer je nastanjena tudi bolniška slovenska sestra Elena Krstenič. Sedaj je Fornazarič brez službe in je dejal, da ga je sestra vrgla ven, ker ne mara Slovencev v svoji bližini. Ker se nam zdi to skoro neverjetno, bomo to zadevo pregledali.

OTROKA V DOBRO OSKRBO SPREJME

Družina v Buenos Airesu sprejme v oskrbo otroka, fantka ali deklico proti mali odškodnini.

Otrok bi bil kar najboljšo negovan ter pod stalnim nadzorstvom.

Imel bi tudi priliko zahajati v slovensko šolo.

Kdor bi tedaj želel oddati otroka tej družini v oskrbo naj se obrne za naslov na uredništvo Slovenskega lista.

POŠILJANJE DENARJA V ITALIJO

Italijanska vlada je izdala poseben dekret za pošiljanje denarja v Italijo, ki je nekakega socialnega namena, a je v resnici v zvezi z nakupom njenih deviz v inozemstvu.

Po tem dekretu lahko vsak italijanski državljan pošlje denar svojim v domovino po znižanem turističnem kurzu. Vendar si oblasti v domovini pridržijo vso pravico odtegniti od svote 20%, če ne smatrajo prejemnika potrebnim in odvisnega od pomoči pošiljatelja. Toliko na znanje našim ljudem.

Kdor hoče poslati denar po tem znižanem kurzu v Italijo se mora na bankah predstaviti z Cédula de Identidad ali s potnim listom.

ZAGONETNI UMOR UREDNIKA "NAPREJ"

Dne 3. oktobra se je kakor poro-

Gospodarsko Podporno Društvo Slovencev v Villa Devoto

SIMBRON 5148

Ponovi dne 26. NOVEMBRA 1939 ob 5 uri pop. na splošno željo občinstva prelepo dramo v treh dejanjih od F. Detela:

"BEGUNKA"

Na sporedu je tudi več pevskih točk moškega in mešanega zbora G.P.D.S., kakor tudi nekaj deklamacij.

Društvo bo poskrbelo za dobre zvočnike. Po končanem sporedu **PROSTA ZABAVA in PLES.**

BOGAT SREČOLOV in dobro založen društveni BUFFET.

SVIRA SLOVENSKI ORKESTER "TRIGLAV"

Za obilno udeležbo se priporoča

Dne 10. DECEMBRA 1939 bo pa prišel Miklavž s parkeljem v G.P.D.S., kjer bo delil darove malim in velikim. Zatorej vsi na to zabavo, posebno priporočamo da pripeljete malčke.

ODBOR

čajo ameriški listi, obesil v uredniški sobi slovenskega komunističnega lista "Naprej" v Pittsburghu, njegov urednik Pavel Šifrar, star 38 let.

Kdo je bil prav za prav ta Šifrar nihče ne ve. Tudi ne vedo kje je stanoval. Jurij Vitkovič, ki trdi, da je on urednik, pravi, da je Šifrarja pred letom vzel v službo za preva-

jalec jezikov v slovenščino, da je prihajal v uredništvo trikrat ali štirikrat na teden, da je prišel iz Bostona, in da je bil med svetovno vojno avstrijski vojak. Drugega pa ne ve povedati.

Malo čudno bi bilo to, da bi pri listu ne vedeli koga imajo v službi.

Vsekakor je žalostna smrt Šifrarja zelo zagonetna.

BOŽIČ

NAKAZUJTE DENAR V JUGOSLAVIJO IN ITALIJO S E D A J

Ne odlašajte z nakazilom za BOŽIČ, ne čakajte na zadnji trenutek, ako želite, da ga VAŠA OBITELJ pravočasno prejme. Posetite BANKO BOSTON in odpošljite denar, katerega želite poslati za bližajoče se PRAZNIKE. Poslužite se našega načina nakazovanja potom ZRAKOPLOVA. Naznačena vsota bo izročena prejemniku brez kakih stroškov ali odbitkov s povratno priznanico, katero Vam kasneje dostavimo, kot dokaz, da je bil nalog v redu izvršen. Naš

Jugoslovanski Oddelek

Vam je na razpolago, v katerem Vas bodo naši uradniki hitro in pažljivo postregli.

Način nakazovanja BANKE BOSTON je hiter, varen in udoben. Poslušajte se ga!

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99 — Bm 6. MITRE 562

Alsina 999 — Pueyrredón 175

Avda. Gral. Mitre 301 (Avellaneda), Córdoba 1223 (Rosario)

POVERJENJE — VLJUDNOST — SIGURNOST — BRZINA

Vesti iz organizacij

NAJVEČJI PRAZNIK SLOVENCEV, HRVATOV IN SRBOV

V SOBOTO 2. DECEMBRA BOMO SLOVENC, SRBI IN HRVATJE JAVNO POKAZALI IN DOKAZALI NAŠO NARODNO ZAVEST IN PONOS — VSI BREZ IZJEME MORAMO NA TO PRIREDITEV PRI- TI — PRIMORSKI SLOVENC PA IMAMO SE POSEBEN VZROK

Na prvega decembra bo preteklo enaindvajset let, odkar imamo Slovenci, Srbi in Hrvatje lastno narodno državo Jugoslavijo. Prepričani smo, da ga ni med nami, ki bi ne razumel, kaj to za nas Slovence in Jugoslovane vobče pomeni.

Zgodovina Slovencev, Srbov in Hrvatov je ena sama velika borba za svobodo in neodvisnost. Potoke krvi je preteklo; nešteto žrtev je bilo doprinešenih, predno je bil uresničen sen naših zavednih očetov, dedov in pradedov.

Vsi Jugoslovani še nismo svobodni. Se jih je četrť milijona na Koroškem in nad pol milijona na Primorskem, ki čakajo zedinjenja s svojimi brati. Bodimo prepričani, da ni daleč več ta veseli dan. Dovolj je bilo hlapčevstva in ponižanja.

Dan Zedinjenja je največji praznik vseh zavednih Jugoslovanov, brez ozira verskega ali političnega prepričanja. Katerikoli režim ali državni sistem naj vlada ali zavлада v Jugoslaviji, vsak se bo spoštljivo klanjal temu največjemu ljudskemu in narodnemu prazniku.

Tudi v izseljenstvu bomo ta praznik praznovali vsi pošteni in zavedni Slovenci, Srbi in Hrvatje. To se bo zgodilo v soboto 2. decembra v veliki dvorani "Centro de Almaceneros", ulica Pte. Luis Sáenz Peña 242.

Slovenski izseljenci! Če nam je mar naša lastna usoda in bodočnost, tedaj moramo to javno dokazati. Priti moramo na to prireditev in narodno manifestacijo vsi brez izjeme. Ne sme jo biti ovire, ki bi nas od tega odvrnila.

Slovenski s Primorskega pa imamo še poseben vzrok, da se javno pokažemo in s tem dokažemo svetu naše mišljenje in hotenje ter naših doma, ki ječijo v robstvu. Zavedati se moramo, da mi tukaj ne predstavljamo samo sebe, marveč tudi naše doma. Kaj bi oni vse naredili, če bi se mogli svobodno pokazati in izraziti svoje mnenje, kakor moremo napraviti to mi. Ne smemo biti sebični in malenkostni, ko se gre za velike stvari. Ne sme biti med nami takih, ki bi dejali: brez mene ali brez nas se bo prav tako izvršilo, kot se ina izvršiti. To ni res, kajti če bi vsi tako dejali, kaj bi bilo? Vsak naš človek in tako tudi izseljenci, ki smo raztreseni širom po svetu, tvorimo verigo v skupnem občestvu. Kadar se bomo vsi tega zavedali in vpoštevali, ne bo naša bodočnost taka kakor je bila naša preteklost.

Slovenski in Slovenke! Premislite in pretehtajte dobro pomen Zedinjenja Jugoslavije. Premislite hlapčevsko usodo, ki smo jo bili deležni tekom zgodovine. Premislite kakšnega gorja je še vedno deležen naš zaslužjen narod na Primorskem in na Koroškem. Prečitajte samo zadnje pismo, ki ste ga dobili od doma ali zadnje številko našega lista, pa vam bo zadostovalo. Vprašajte one, ki so bili doma, pa so se spet vsled nevdržnih razmer vrnili, kako je doma. Izseljenci smo na marsikaj že pozabili. Premislite vse dobro in hoste prišli do zaključka, da take usode nismo zaslužili in da je naša bodočnost edino v veliki in močni Jugoslaviji.

Če tudi v Jugoslaviji ni vse tako

kakor bi moralo biti in bi ta ali oni želeli, ne sme pa to pri nas igrati nobene razdiralne vloge, marveč je treba delati ravno nasprotno: zidati. Zmagalo ne bo strankarstvo, pa naj bo tako ali tako pobarvano, če ni za njimi sposobnih in delavnih ljudi. Zmagalo bo delo uma in roke.

Zato slovenski izseljenci, vsi brez izjeme, pokažimo naše kulturno, narodno in politično zrelost. Danes bolj kot nikoli je treba, da to pokažemo, kajti gre se zaveliko in odločilno našo bodočnost.

Pridite vsi na skupno prireditev Srbov, Hrvatov in Slovencev. Poagiritajte pri vseh svojih prijateljih in znaneih ter jih pripeljite s seboj. Š to prireditvijo moramo javno dokazati, da smo vredni sinovi in hčere velike Jugoslavije in slovanskega občestva.

PREDAVANJE V "SLOVENSKEM DOMU"

V soboto 9. decembra se bo vršilo v "Slovenskem domu", Gral. Cesar Diaz 1657, predavanje o Jugoslaviji.

Poleg predavanja se bodo kazale tudi filmske slike na platnu iz naših krajev ter vse Jugoslavije.

Predaval bo naš istrski rojak Jožko Defrančeski, urednik "Naše Slove".

Na to predavanje in kino že sedaj vabimo vse naše rojake in rojakinje. **ZAKLJUČNA ŠOLSKA PRIREDITEV**

V nedeljo 10. dec. ob 4 uri popoldne priredita šoli z Dock Suda in Paternala zaključno prireditev, pri kateri bodo nastopili šolarji in šolarke obeh šol.

Prireditev se bo vršila v dvorani XX. Setiembre, ulica Alsina 2832.

Čisti dobiček te prireditve je namenjen fondu za vzdrževanje letniške kolonije šolskih otrok paternalne in docksudske šole.

Ljubitelji naših šolarjev, posetite gotovo to zadnje šolsko prireditev v tem letu.

JUBILEJNA PRIREDITEV LJUDSKEGA ODRA

Preteklo nedeljo je imelo društvo "Ljudski oder" prireditev, v proslavo štirinajstletnega delovanja v izseljenstvu ter obletnico otvoritve društvenega doma v Villa Devoto. Prireditev je bila dobro obiskana.

SEJA MEDDRUŠTVENEGA ODBORA ZA PROSLAVO ZEDINJENJA

Na seji meddruštvenega odbora, ki se je vršila v sredo zvečer, so bile razdeljene posamezne funkcije, članom društev, ki bodo na tej proslavi sodelovala ter se obravnavale tudi druge točke, ki se tičejo tega narodnega slavlja.

Proslava, kakor že javljeno, se bo vršila v soboto 2. dec. ob 9 uri zvečer v dvorani "Centro de Almaceneros", ulica Pte. Luis Sáenz Peña 242, dve kvadri od trga Congreso, na kateri bodo sodelovala narodna društva iz Buenos Airesa in okolice.

Natančen spored je objavljen na drugem mestu.

IZ ROSARIA

ŠOLSKA PRIREDITEV

Jugoslovansko šolsko društvo v Rosariju priredi dne 10. decembra, ob zaključku šolskega leta, veliko šolsko prireditev.

Tem potom se opozarja vse naše rojake in rojakinje iz Rosarija in okolice, da prihitijo na to prireditev, ki bo polna zanimivih in veselih točk, ki bodo vsakega spravile v dobro voljo.

Podrobneje bomo že se poročali. Tajnik Smrdel.

Razpored proslave Zedinjenja

Jugoslovanski priseljenci bomo tukaj v Buenos Airesu proslavljali Zedinjenje s sledečimi prireditvami:

2. DEC. — Proslava Zedinjenja katero prirede jugoslovanska društva ob 9 uri zvečer, v dvorani Centro de Almaceneros, ulica Pte. Saenz

PROSLAVA ZEDINJENJA

ki bo pod pokroviteljstvom g. ministra dr. Izidorja Cankarja, in pri kateri bodo sodelovala jugoslovanska društva iz Buenos Airesa in okolice, se bo vršila v

SOBOTO 2. DECEMBRA, OB 9. ZVEČER,

v dvorani "CENTRO DE ALMACENEROS", ulica Pte. LUIS SAENZ PEÑA 242, blizu trga Congreso. Na tej proslavi se bo izvajal sledeči

Spored

- 1) ŽIVA TROBOJNICA — Vsa šolska deca.
- 2) GOVOR predsednika meddruštvenega odbora.
- 3) IZ BEATSKOG ZAGRLJAJA — Kvartet Jadran.
- 4) PROSTE VAJE — člani Sokola Dock Sud-Boca.
- 5) JAZ BI RAD RUDEČIH ROŽ — Moški zbor Slovensk. doma.
- 6) VREBNIČE NAD MOREM — Zbor šolske dece z Dock Suda.
- 7) RITMIČNE VAJE — članice Sokola Dock Sud-Boca.
- 8) "DOBERDOB" — ritmične vaje, izvajajo gojenke jugoslovanske šole s Paternala.
- 9) OJ DEVOJKO — Kvartet Jadran.
- 10) PESNIK IN VILA — Naraščaj, Sokola Dock Sud-Boca.
- 11) NA DAN — Moški zbor Slovenskega doma.
- 12) DEKLAMACIJA — Sonja Matkovičeva iz Berissa.
- 13) POGLED V NEDOLŽNO OKO — Kvartet Jadran.
- 14) NA ADRIJI — Mešan zbor Slovenskega doma.
- 15) A LA LUZ DE LA LUNA — Kvartet Jadran.
- 16) V BOJ, V BOJ — Moški zbor Slovenskega doma.
- 17) "SLOVANSKI PLES" — pleše Irena Vidmar, učenka jugoslov. šole Paternal.
- 18) GOVOR in ZAHVALA tajnika meddruštvenega odbora.

PO KONČANEM SPOREDU PROSTA ZABAVA IN PLES

Kolo

otvori g. minister dr. Izidor Cankar pokrovitelj proslave

Bogat srečolov

SVIRA ORKESTER SLOVENSKEGA DOMA

VSTOPNINA: Moški \$ 1.50; ženske \$ 1.—.

Opozarja se, da se posebnih vabil ne bo razpošiljalo.

S prireditev Jugoslovanskega podpornega društva v Tandilu

Peña 242, pod pokroviteljstvom g. ministra dr. Izidorja Cankarja.

3. DEC. — Zahvalna maša ob 10 uri v pravoslavni cerkvi, ulica Brazil 315 in ob 10 in pol v katoliški cerkvi Santísimo Sacramento, ulica San Martin.

Po izvršenih cerkvenih obredih, do 1 ure, bo g. minister dr. I. Cankar sprejemal na poslaništvu čestitke.

Ta dan ob 4 uri popoldne zaključ-

na šolska svečanost, izpiti in razstava del v šoli, ulica 25 de Mayo 1484 na Dock Suda.

10. DEC. — Svečano odkritje spominske plošče blagopokojnega kralja Aleksandra I. v pantheonu na Chacariti in sicer ob 11 uri dopoldne.

Tega dne bo tudi ob 4 uri popoldne skupna šolska prireditev šol Dock Suda in Paternala v dvorani XX. Setiembre, ulica Alsina 2832.

BOŽIČ IN NOVO LETO

Ne pozabite na vašo obitelj v starem kraju.

ZNANA BANKA, VAS STARI PRIJATELJ

Vam je na razpolago za dostavljanje Vašim hitro in točno denarno nakazilo brez kakih stroškov in s povratnim potrdilom prejemnika, s katerim se zamorete uveriti, da je bil Vaš nalog najhitreje in točno izvršen. Od tega je odvisno, da bo imela Vaša obitelj srečne praznike.

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala:
Bm. MITRE 234
vogal 25 de Mayo.

Podružnica za Bs. Aires:
CORRIENTES 1900
vogal Rio Bamba.

Za Vaše prihranke v naši HRANILNICI plačamo obresti 4 krat letno.

CAJA NACIONAL

DE

AHORRO POSTAL

I. — VENTAJAS EXTRAORDINARIAS.

que ninguna otra institución de ahorro del país puede ofrecer a sus depositantes:

- 1.° Inembargabilidad de los depósitos, hasta \$ 5.000.
- 2.° Inembargabilidad de la propiedad urbana o rural adquirida con los depósitos, hasta \$ 10.000.
- 3.° Facilidad de operar con una misma libreta desde cualquier punto, por intermedio de oficinas de correos diseminadas en todo el país.
- 4.° Exención de franqueo de toda la correspondencia y absoluta gratuidad de los reembolsos telegráficos.

II. — VENTAJAS ESPECIALES.

que muy pocas instituciones de ahorro del país pueden ofrecer a sus depositantes:

- 1.° Garantía de la Nación sobre todas las operaciones.
- 2.° Inversión segura de los depósitos, en títulos de renta y cédulas hipotecarias.
- 3.° Fondo de garantía de los depósitos, constituido con las utilidades anuales.
- 4.° Facilidades para mujeres casadas y depositantes menores. Las primeras pueden depositar y retirar sus ahorros sin intervención del esposo; los segundos pueden efectuar depósitos libremente, retirar por sí solos hasta \$ 50 anuales, y extraer cualquier importe con autorización del representante.
- 5.° Pequeños reembolsos a la vista, hasta \$ 20, mediante "cédulas para reembolsos" que se facilita a los depositantes que la solicitan.
- 6.° Depósitos mínimos, desde un peso y facilidad para ahorrar centavos mediante sistemas de boletines y alcancías.
- 7.° Aceptación de depósitos mayores, sin plazo fijo, a interés.
- 8.° Facilidades en los trámites por fallecimiento del titular, cuyos fondos se entregan directamente a los derecho-habientes que acrediten vínculos de herederos forzosos (sin juicio sucesorio ni trámite judicial alguno), cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 5.000. En iguales condiciones se entrega directamente los fondos dejados entre hermanos, cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 500.
- 9.° Reintegros a domicilio, en casos de enfermedad de los titulares de cuenta, por sumas no menores de \$ 5.
- 10.° Horario excepcional, por intermedio de la Administración Central y de las oficinas de correos habilitadas.

Slovinci doma in po svetu

Soča je postala jezero

"KRASNA SI HOI PLANIN..."

Ko te pelje brzec skozi Podbrdo do Sv. Lucije gledaš skozi okno, kdaj se pokaže pod postajo in tja proti Platarju lahni tek bistrice Soče.

Prvi predor; zasvetli se globoko pod tirom, stisnjena v uprav dantejske tesni, belo kipi valovje ljube znanke.

Pa ne, kako to? Saj je ni več! Globoko temnozeleno jezero se širi visoko gori v breg. Gledaš, strmiš in nehote primerjaš vodo in svet sedaj z nekdanj.

"BRIDKA V PRIRODNI SI LEPOTI"

Tako je pel sin planin, naš Gregorčič o njej, ki mu je postala simbol domačije. Res, priroda je ozaljšala Sočo od njenega izvira pa skozi doli po vseh šiirih velikih okljukih in 140 km dolgi strugi do izliva tako mnogotero, kot malokatero reko.

Zivi in lahni tek, njen šum kot spev krepak. Zrl si na valove bodre, valove te zeleno-modre — v njih so odsevali gorski velikani; pa spet njen široki temni tek, ko se izvije objemu gora in se pretoči pod Solkanom in Gorico v ravan in tja pod kraškim robom v sinjo Adrijo.

Dvakrat se je podoba Soče spremenila. Stare priče trde, da prvič tam okrog leta 500. Sile narave so poseglj vmes in pri Starem selu obrnile Sočo od Nadž v nasprotno smer pod gričkom "pri sv. Lovrenci" v današnjo strugo. Podrgno ti sočletje je klesala in dolba, stružila in gladila, sekala skale, jih kručila in naplavljala.

Pa je prišel človek, moderna tehnika, nove potrebe, in je posegel po orodju in sklesal strugi novo podobo. Tu in tam se je morala romantična lepota narave umakniti potrebam ljudi, ki si s silovito tehniko osvajajo naravo v svojo službo.

"SOSKO" JEZERO

Mogočne elektrarne v srednjem teku Soče, posebno pri Doblarju, bodo vžigale na milijone žarnic in poganjale na tisoče koles. Zato pa mora Soča dati svojo silo. Prej jo je narava stiskala v meje bregov, zdaj jo pa siloviti jezovi ustavljajo, da dobe turbine dovolj padea.

Zajezeno reka se je tako spremenila v do'go trikrako jezero, ki sega od Platarja, Pod seli pa do tolminskega pokopališča na severu in do sotočja Bača z Idrijo na vzhodno stran. Središče tega Soškega jezera je pod Sv. Lucijo. Tu se je vodna gladina dvignila za 25—30 m, pri Platarju je globoka celo 40 m. Seveda so se dolgi obrčni pasovi pogreznili pod gladno. Kar čudno je videti, kako mole iz vode tam sredi jezera krone visokih dreves, ki so zdaj potoljena.

Pod mostom je tudi vse drugače: ni več omotične višine v izlivanju reber. Pogled plava po mirni jezerski gladini tja proti Modrejam in Modrejam, ki so postale kakor pristaniške ribiške naselbine, a so bile še večeraj visoko v stran od Soče.

Naši velikani za Tolminom se zrcalijo v vodi, zelena Senica se kar strmo spušča naravnost v jezero. Tam pod cesto proti "Pillancam" so že idlični jezerski koticiki.

Tihota se je razlila po "Mostu". Mostarji pravijo, da so bile prej kratkočasne noči, ko je šumela voda pod Bušnico. Zdad se pa prav preveč "sliši" ta čudni mir.

Čolnički se zibljejo po mirni vodi, nemara se bodo ob bregu sušile kdaj še ribiške mreže. Morda pa tudi ne, ker se je opazilo, da so se večje ribe (takole od kile) preselile v bolj bistro Bačo in Idrijo. Pa je vendar v jezeru vse polno rib. Če se bodo znali "obrežni" prebivalci pobrigati, bo jezero dajalo lep dohodek.

Poglejmo še gori ob Idriji, posestrimi Soče. Tudi te ni več. Postala je tretji krat jezero med cesto in železnico. Sikovit pogled je na močno zeleno vodo in zelene boke Kozmeric nad "Mostom", ki lepo odseva v vodi. Barva jezera ni več ista, kot pri Soči "zeleno-modri". Temnozelen smaragd zdaj, sinji opal poprej. Teško je soditi, ali je zdaj lepša barva. Dosti jih sodi, da je. Domačini trdijo, da je bila prej lepša.

Tudi ugibljejo, zlasti starejši, da je bilo prej vse bolj lepo. Mostar je vzljudil domačo romantiko, pa se bo moral privaditi brzokone tudi na "svoje morje". Mamice se kar boje za neugnanne paglavce, češ da bodo padli v globoko vodo. Bojazen bi bila prej še bolj pravilna, saj bi se otročad, če je zletela pod Mikuževim vrhom dol, najprej ob skali razbila, potem šele — utopila.

Vidite, tudi za morje so domačini že krstili Sočo, ki je iz reke postala jezero, ki mu pravijo "morje". No pa, kaj bi se, saj že držijo motorni čolni po njem in tudi lepe jadrnice, ko zapiha veter slozi Prestreljenikovo luknjo in skrbno nakodra jezersko gladino. Čolničkov je pa kar dosti, ki plavajo sem ter tje in vabijo vedno več letoviščarjev k Sv. Luciji ob Soči — ne, spet ni prav — k Sv. Luciji ob Jereru.

Mogoče bo kdaj tu drugi Bled... Svojo hčer planin in njeno idlično-romantično Sočo jezero pa bodo prav tako ljubili, kakor prej, ko je še b'la sama romantika in kipeših valovih, ki skale dolbejo, a jih ne zmaknejo.

LEPA CESTA MIADEGA ZOBOTEHNIKA OB NESREČI UBOGEGA KMETA

Trst. — Pred nekaj dnevi se je vozil s svojim malim avtomobilom iz Škofelj proti Divači mladi zobotehnik Duje Albin. Na sredi poti mu je prišel nasproti neki kmet iz Potoka pri Lokvi z vozom, ki sta ga vlekla vol in krava, ki ni bila vajena vožnje. Tako je pri srečanju z avtom krava nenadoma odskočila in zletela naravnost pod avto, ki jo je podrl ter poškodoval tako, da je na mestu tudi poginila. Ubogi kmet, ko je opazil nesrečo, je prišel tarnati češ, da ga po smrti hčere še ni zadela taka nesreča, ki mu je vzela edino kravico, poleg tega pa bi moral po cestnih predpisih plačati popravilo avta, ki je bil tudi poškodovan in kazen. Živinče je sicer prodal mesarju, a z veliko zgubo. Ko je mladi zobotehnik videl nesrečo ubogega

kmetu še obljubil, da mu bo priložil odškodnino in preganjanju in je kmetu še obljubil, da mu bo priložil par sto lir, da si bo lahko opomogel in kupil drugo kravico. Ta gesta je kmeta pomirila, dočim je že itak priljubljenemu zobotehniku, priljubljenost še bolj dvignila.

PRETEP V ST. PETRU NA KRASU

Trst. — Iz St. Petra na Krasu poročajo, da je pretekli teden iz raznih razlogov nastal nevaren pretep, ki je zavzel do sedaj še nepojmljive razmere in seveda tudi posledice. Iz doslej neznanih razlogov so se spopadli fantje, menda radi dela ali kaj, tako hudo, da je morala poseči oblast, ki jih je komaj pomirila. Posledica tega pretepa je seveda več aretacij in pa velika škoda, ki so jo potniki lahko opazili na postaji in drugod. Zgledalo je kakor, da bi šlo za kak prevrat. Razumljivo pa je to tem bolj, če pomislimo, da se je pretep izvršil v dne, ko je bila vsa javnost in ves svet v napetosti in da je morda tudi tu treba iskati vzroke tega in takih dogodkov.

STRELA RANILA SEDEM OSEB

Grahovo. — Med hudourjem, ki je vladalo nad Gorami 7. t. m., je strela udarila v barako, kamor se je zateklo sedem kmetov, ki so se hoteli na ta način zaščititi pred nevihto. — K sreči ni bilo nobene smrtno žrtve. Vseh sedem pa je zadobilo precej težke opekline od strele. Po prvi pomoči so jih prepeljali v goriško bolnišnico.

NESREČA NA GODIŠKEM MOSTU PRED SODIŠČEM

Kakor smo pisali se je v maju t. l. zgodila na mostu pri Podgori težka nesreča, ki je zahtevala kar štiri smrtno žrtve. Kamion, ki je bil naložen do vrha z deskami in ki sta vodila 26-letni voznik Ivan Jereb in 44-letni Ivan Brus, oba iz Idrije, se je zaletel v ograjo ter vrzel tri vojake, ki so baš tisti moment stali ob ograji, v strugo Soče, kjer so se ubili in pritisnili ob ograjo nekoga mehanika iz Strandrže, da je kmalu nato umrl. Po procesu, ki je trajal precej dolgo, je bil voznik Jereb kaznovan na dve leti ječe in 300 lir denarne kazni, a Brus na 200 lir denarne kazni.

DESET LET UMOLNICE

Kakor smo svoječasno poročali, je

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 . lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah. Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 132a
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

Trgovska družba

nudi osobam obeh spolov možnost lepih dohodkov in dobro bodočnost.

Neobhodno potrebni pogoji: dobro poznanje razmer v trgovskih in industrijskih krogih v mestu; dobra priporočila (informacije) in kar je glavno, veliko aktivnost.

Obrniti se na: V. G., CA-SILLA DE CORREO 826 — BUENOS AIRES.

v maju t. l. umrl zaradi zadušitve 5-letni Marij Cokič. Njegovo smrt je zakrivila umobolna sestra Lidija, ker je prinesla v sobo, predno so šli spat, posodo z žerjavico. Zaradi razvijajočega se ogljikovega dvo-kisa so naslednje jutro našli Marija že mrtvega, a omenjeno Lidijo težke zastrupljeno s plinom. Po ozdravitvi so Lidijo pregledali psihijatri in ugotovili, da zaradi umobolnosti ni v nobeni meri odgovorna za dejanje. Zaradi tega je niso postavili pred sodišče, temveč so jo dali v umobolnico, kjer bo morala biti 10 let.

IZPRED GORIŠKEGA SODIŠČA

Goriško sodišče je obsodilo: Angelo Colja, staro 40 let, iz Grahovega zaradi prekršitve policijskega opomina (ammonizione) na 5 mesecev zapora. Ivano Čuferjevo, staro 33 let, iz Podbrda zaradi kršitve odredbe o prisilnem bivanju na en mesec in 10 dni zapora. Ivana Cotičo na 1200 lir den. kazni in Rafaela Kavčiča starega 18 let, oba iz Dornberga, zaradi lova brez dovoljenja, Riharda Pavšiča iz Gorice, starega 38 let, na 4mesece in 15 dni zapora zaradi ostudne in nepopoljšljive pijanosti.

Drobne vesti iz naših krajev

Bazovica. — Avtomobil je prevrnil voz, ki ga je vodil 15-letni Sianko Gredovac iz Gotice, ki je bil pri tem težje ranjen in nato odpeljan v bolnišnico.

Gorica. — Pred sodiščem je bil oproščen voznik Fagian, ki je na cesti Gorica—Sta. Lucija do smrti povozil kolesarja Josipa Podreko. Dokazal je, da ni bila njegova krivda.

Gorica. — Služkinja Angela Marinič iz Smartnega pri Kojskem je bila obsojena zaradi kraje na 7 mesecev in 17dni zapora ter 750 lir den. kazni. Omenjena je pri svoji gospodnji Wukalotovi, med easom, ko se je nahajala v Trstu, vzela iz omare in odnesla nekaj denarja ter se odpeljaja v Italijo iskat druge službe.

Gorica. — Znani potovalni urad R. Appiani je priredil od 6. do 12. sept. t. l. dve potovanji v Ljubljano in sicer z vlakom in avtobusi. Za voznino, osebni potni list in vizum je bil treba plačati 98 lir.

Gorica. — 30-letni Marij Bregant iz Moše je bil kaznovan na 2 leti 4 mesece in 13 dnuzaradi posilstva 65-letne starke.

Trst. — Pri obnovitvenih delih kina "Nuovo cine" je padel z ogrodja 19-letni zidar Josip Suligoj, stanujoč na Opčinah. Pri padcu si je zlomil gornjo čeljust.

Kozina. — Ker sta se vola splašila, je prišel pod avto 56-letni Pečar Josip iz Kozine. Zaradi številnih ran po vsem telesu se bo zdravil 4 tedne.

Novi grad. — Ko je vodil Peter Šajn voz, ki sta ga vleka dva oslička, se je zaradi slabe ceste prevrnil in 5-letna sestra Sonja, ki je bila na vozu, je zadobila težke poškodbe. Zaradi zlomljene ključnice se bo morale zdraviti nekaj tednov.

Opčine. — Večji kompleks grmovje je zajel požar, ki so ga mogli priti gasiti tržaški gasilci zaradi nevarnosti, da ne bi pričela goretii kaka stavba v bližini. Škode ni.

Pevma. — Ker je pri delih za napeljavo elek. voda mina predčasno eksplodirala, je bil težko ranjen delavec Frideric Gravner, star 25 let, doma iz Števerjana. Zdravniki so izjavili, da je njegovo stanje zelo nevarno.

Rihemberk. — Žrtev nočnega napada pe postal Milan Rupel. Ko se je zvečer vračal domov, staga neznan roparja napadla in mu vzela jopu, v kateri je bilo 50 lir.

Sv. Lucija. — Naš trg je postal priljubljena izletna točka, odkar je nastalo v strugi Soče jezero, po katerem že vozijo številni čolni. Razne organizacije so piredile že več lepo uspehli priredile na obalah novega jezera.

Tolmin. — Odbor institucije Carnegie je odlikoval dečka Amedeja Lunderja s 350 lirami zaradi hrabrega dejanja izvršenega v juliju 1937.

KOMUNISTIČNI IZGREDI NA ZAGREBSKI UNIVERZI

Med tem ko se na Hrvaškem razmere od dneva v dan bolj urejajo, so pa komunisti na Hrvaškem začeli med ljudmi sila rovariti. Kakor poročajo hrvatski listi, je začel izdajati komunistično navdahnjen list neki dr. Božidar Adžija. Začel je izdajati list "Naše novine", kjer pridiga komunistične nauke. Ob enem pa so na zagrebški univerzi začeli komunistični študentje delati neredu in povzročati pretepe. Dne 24. pr. meseca so se tam spopadli dijaki med seboj. Kakor poročajo hrvatski listi, so pridrveli na univerzo komunistični dijaki, med katerimi je bilo baje precej Srbov, Judov in tudi Slovencev. Hoteli so se polastiti univerze ter tam izobesiti rdečo zastavo, kakor pišejo nekateri hrvatski listi. Kmalu so prihiteli drugi hrvatski dijaki, ki so komuniste prepodili z univerze. Komunisti so kričali "Živio Lenin! Zagreb je hrvaška Moskva!" Nastal je pretep, ki mu je napravila konec šele policija in meščanska zaščita, ki je komuniste pregnala. nekaj pa jih je vzela s seboj. Zanimivo je, da nekateri hrvatski listi niso hoteli nič zapisati, odkod so ti pretepi.

SLOVENSKA DRUŠTVA NA KOROSKEM

O koroških Slovencih bi bilo treba omeniti, da so jim nemške državne oblasti zdaj potrdile nova pravila za njihova društva. Poslej ne bodo več imeli prosvetnih društev, marveč se bo vsako društvo imenovalo Slovensko kulturno društvo. Vsa društva bodo povezana med seboj. Skrbeti pa bodo morala za vse zadeve, ki se tičejo slovenske narodnosti.

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—
Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI SUIPACHA 28

Najnovejše blago za leto 1939-1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno priliko nudim svojim klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se bodete sami prepričali

Cene nizke.
Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ

TRELLES 2642 U. T. 59 - 1232

IZDELUJEM TUDI ŽENSKO OBLEKE PO MOSKEM KROJU

Večja zaposlitev moških

Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da se vlada trenutno peča z izdelavo zakonskega osnutka, ki bo omogočil večjo zaposlitev moškega osebja, kateremu se bodo zboljšali tudi mesečni prejemki, žensko osebje bi se pa polagoma vrnilo družini.

UVOZ PREGOGE V JUGOSLAVIJO

Po novem trgovinskem sporazumu bo Nemčija dobavila Jugoslaviji 380.000 ton črnega premoga in 220.000 ton koks. Na ta način bo Nemčija lahko izravnila velik klimatski dolg naši državi. Dosedaj so k nam uvažale črni premog in koks v glavnem Nemčija, Poljska, Češkoslovaška, Anglija in Madžarska. Največje količine je kajpak dobavljala Nemčija, kajti premog je nje glavno izvozno blago. Izvozna količina pa je bila določena za vnaprej tako visoko, ker se jugoslovanska industrija stalno razvija in porabi od leta do leta več črnega premoga ter koks zlasti za topilniške namene. Lani na jesen je odpadla kot izvoznik Češkoslovaška, ker je bila Poljska vzela njene najbogatejše premogovnike v Tješinu. Ko pa je Nemčija zasebala Poljsko, je odpadla kot izvoznik Poljska. Vse količine od prejšnjih dobaviteljev je prevzela sedaj Nemčija. Manjše količine pa bosta k nam uvažali še Anglija in Madžarska.

Posledice vojne občuti tudi naše ljudstvo

Čeprav je Italija v sedanji evropski vojni ostala nevtralna, vsaj tako lahko sklepamo iz njenega dosedanjega zadržanja — vendar iz gotovih znakov oziroma strožjih ukrepov lahko spoznamo, da tudi v Italiji ne vladajo takšne razmere, kakor ob normalnih časih. Najbolje lahko to čutijo ljudje po deželi, ki se morajo najstrožje držati vseh novih ukrepov. Pri nas v Julijski Krajini seveda tudi veljajo isti predpisi kot drugod, občutijo pa jih ljudje različno, kakor so pač preobčutljivi. Kakor se no, kakor so pač preobčutljivi. Kakor se Italija prizadeva, da bi od sedanje vojne imela čimveč koristi, tako na drugi strani gleda z vso skrbnostjo tudi na lastno varčevanje. Tako je prepovedala vsako prehudo razkošje s prisilnimi ukrepi. Zahteva strogo varčevanje, hoče pa obenem iz svoje zemlje iztisniti vse, kar se le da. Značilni so pred vsem naslednji predpisi, ki so med našim ljudstvom v Julijski Krajini gotovo nič manj kot dolgo po Italiji, prišli do izraza: Istrski dnevniki posebno zadnje čase večkrat napišejo kaj o tem, kako vestno opravljajo organi finančne kontrole svoj posel. To nadzorstvo se nanaša med drugim na primer na koruzo, ki jo je treba vsi, kar jo je le preveč, ki jo pa žali, oddati v določena skladišča. Vsa si jo sme od svojega pridelka obdržati le toliko, kolikor jo nujno

potrebuje za prehrano. Paziti pa je treba na to, da je pšenica, ki jo oddajajo v skupna skladišča, lepo suha, da se ne bi prežgotal pokvarila. Večje zaloge so namreč brez pomena, če blago dalj časa ne zdrži v uporabnem stanju. Seveda kmetje niso prisiljeni zastaviti vsi koruzo, kar jo imajo oziroma kolikor oblasti pravijo, da je imajo preveč. Koruzi je cena določena 98 lir za vsakih sto kilogramov. Pri nas veljajo tudi gotovi predpisi glede prodaje rib po vasch. Vsak kdor noče opravljati ta posel in vsaj pri ribah nekaj zaslužiti, mora prej prositi za dovoljenje. Prodajanje rib od hiše do hiše brez dovoljenja je strogo prepovedano, in vsekakor, kdor se pri tem pregreši, zadene ga za današnje razmere precej občutna kazen. Določena je navadno na 120 lir. V Julijski Krajini dalje zelo pazijo na to, da se ne bi kdo pregrešil proti predpisu, kako se smejo kupovati drva. Ta predpis se zdi še posebno strog. V Italiji so povsod za les v precejšnji stiski, ne samo za stavbni, pač pa tudi za navadna drva. Da se pri prodaji ne bi zagrešile kakšne nepravilnosti, je po novem zakonu določeno, da jih sme vsak kupovati samo "na vago" in nič več po starem načinu, kar tako po domače, na oko. Le, če so vsa kupljena drva lepo stehtana, je možno izvajati natančno nadzorstvo, kar je za pravično odmero davkov verdar važna stvar. Vinogradniki na Vipavskem so se zadnjič precej razburili, ko so prišli k njim pred trgatvijo organi finančne kontrole in zahtevali od njih, da morajo vse grozdje, predno ga odnesejo v klet, stehtati. Poznali namreč še niso najnovejših predpisov, da je to treba storiti zato, ker država zahteva 20% od pridelka. Ker kmetje poznajo kazni, ki bi jih zadele, če se ne bi držali predpisov, se ukazu niso upirali. Sedanja vojna je rodila svoje posledice tudi v pomorstvu. Tako med drugim poročajo iz Trsta, da je prekontinentalna pomorska družba "Italia" povečala tarife od 50 na 75%. Iz vseh teh ukrepov se gotovo vidi, da tudi Julijski Krajini sedanja evropska vojna le ni čisto prizanesla. Dozdej pa le še ni bilo treba iti na bojišče. Zato tudi ljudstvo v Julijski Krajini z veseljem pozdravlja sedanje nevtralno stališče Italije.

Nemci hočejo biti Jugoslovani

Glasilo nemške manjšine v Jugoslaviji "Deutsche Volksblatt" razpravlja o poročilih jugoslovanskega tiska glede morebitne preselitve jugoslovanskih Nemcev v veliko Nemčijo. List zavzema do preseljevanja skoraj odklonitno stališče in pravi, da so jugoslovanski Nemci, zlasti v Banatu že 250 let naseljeni in sicer na rodovitni in bogati zemlji. Zato predstavlja morebitna preselitve teh Nemcev dosti bolj zapleteno vprašanje, kakor pa preseljevanje iz drugih evropskih pokrajin. Iz posameznih krajev, kjer prebivajo Nemci, prihajajo vesti, da nemško prebivalstvo noče dosti slišati o selitvi iz Jugoslavije. Nemški državljani zagotavljajo — kar poudarja tudi "Deutsches Volksblatt" — jugoslovanskim oblastem, da hočejo biti zvesti državljani Jugoslavije in nič drugega. Zanimivo je tudi, da dobivajo oblasti v Banatu, v Kočevju in drugod veliko prošenj za zopetno pojugoslovanstvo popačenih prvotnih jugoslovanskih prebivalcev, s čimer hočejo ljudje, ki so se izdajali za Nem-

ce, spet dokazati svoje pravo jugoslovansko poreklo. Veliko je tudi takih, ki so pri ljudskem štetju 1930 zapisali kot rodni jezik nemški in žele, da bi jim obiaisti to navedbo pepravile, da je njihov rodni jezik kateri od jugoslovanskih jezikov.

Pomembna statistika o prebivalstvu

Po statističnih podatkih, ki jih je objavilo notranje ministrstvo, je imela Jugoslavija lani 15.600.000 prebivalcev. Najmočnejša je bila bivša savska banovina s skoraj tremi milijoni prebivalcev, nato pa so sledile dunavska, drinska, vardarska, moravska, vrbaska, zetska in primorska banovina. Beograd sam pa je imel že nekaj čez 400.000 prebivalcev. V zadnjih letih je bilo opaziti, da se je zmanjševalo število porok in da se je zato zmanjšalo tudi število rojstev. Na povprečni višini je ostalo število ločitev zakonov. V vsej državi je razmerje med ženskami in moškimi še zmerom v korist moških in sicer znaša povprečje za 1000 žensk 1070 moških. Od boleznij je najhujša jetika, kajti za to boleznijo je leta 1937 umrlo v vsej državi čez 30 tisoč oseb. Glede nezakonkih otrok pa še vedno prva dravska banovina, zadnja v tem pogledu pa je zetska banovina. Novorojencev je bilo predlanskim nekaj več kot 402.000. Umrljivost je v državi najštevilnejša v starosti od 60 do 80 let, ter pri otrokih do šestega meseca starosti.

LIKVIDACIJA KMETSKIH DOLGOV

Kmetijski minister dr. Čubrilovič je 30. oktobra dopoldne sprejel poročevalce listov in jim dal tole izjavo: Sporočam Vam ugodno novico, da sem izdelal referat o kmetijskih dolgovih in da si prizadevam likvidirati te dolgeve, kakor so to listi že poročali. To delo se približuje koncu in pride danes pred gospodarsko-finančni odbor, ki ga je določil ministrski svet, da revidira vse zakone in uredba, in da bo v skladu z novimi socialno-gospodarskimi momenti. V tej stvari sem ravnal po določenem sistemu. Razdelil sem kmetijske dolgeve v dve skupini. V prvi skupini so tisti kmetje, katerih dolgi so načunajajo temelje njih skromne produkcije, v drugi pa premočnejši kmetje, ki bi jim bilo z razdolžitvijo možno izravnati svojo produkcijo s plačilno močjo, ne da

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske prevačune in Firno,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK
Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914). KOŽA: Kronični izpuhi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Clearelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost. REVMAZEM: kila, nadna, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. GREVA: colitis, razširjenost, kronična zapeka. GRLO, NOS, UŠESA: vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLACEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenjajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje. OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

bi zrahljali svoje kmetско gospodarstvo. Tako sem statistično dognal, da znaša število malih kmetov in malih posestnikov, ki dolgujejo do 50.000 din, 715.847, njihov dolg pa 2.189.289.455 din. Dolžnikov, ki so dolžni več kot 50.000 din t. j. srednjih in premočnejših kmetov, je 16.338, njihovi dolgi pa znašajo 606.879.938 din. Ta delovni sistem jano kaže, kaj je treba ukreniti za razdolžitve kmetov in kako. Prepričani smo, da se bodo modalitete za ureditev kmetiskih dolgov do 50.000 din uredile tako, da bomo najprej zavarovali kmetško kreditno združništvo, v drugi vrsti pa male vlagalce, tako da bomo zares lahko govorili o družabni pravičnosti, kajti po eni strani bomo malega kmeta razdolžili, po drugi strani moramo pa gledati, da peskrbimo za malega vlagalca v zadruzi in zunaj nje. Druga važna stvar je pa uredba, da se obdelovalci in agrarni intereseanti oproste plačila odškodnine, ki bi jo morali plačati državi po čl. 5, 12, 26 in 28 zakona o ureditvi agrarnega razmerja v prejšnjih pokrajinah

Južne Srbije in Črne gore z dne 24. junija 1933. Namen te uredbe je, da pomagamo kmetiskim dminarjem in kmetom, ki jih je agrarna reforma uvedla v nekatera zemljiške posesti. Ta plačila znašajo 8 do 10 milijonov din. Navedena uredba je že pred ministrskim svetom in gospodarsko-finančnim odborem in bo v nekaj dneh objavljena.

TURŠKO BLAGO ZA JUGOSLAVIJO

Kakor smo izvedeli na odločujočem mestu, nam je Turčija ponudila bombaž, sol, stvojila, antracit in verjetno, da bomo dobivali z njenim posredovanjem tudi nafto. S tem so ugodno zaključena enoletna pogajanja o načinu plačevanja turških dolgov iz mednarodnih prometov, s čemer bo omogočena vpeljava neposrednega blagovnega prometa med Turčijo in našo državo, kar bo velikega pomena (z ozirom na dejstvo, da Turčija vpelje v najkrajšem času Bospor, Ferry boat) tudi za promet iz Male Azije, zlasti še ker je morska plovba znatno omejena.

Razvoj industrijskega Hrastnika

Največji industrijski kraji v Sloveniji so se sicer različno razvijali, v naglici razvoja pa so si enaki. Hrastnik je sicer del velikega prometokopnega revirja, ima pa v svojem razvoju kot industrijski kraj tudi razne posebnosti in zanimivosti.

Pred kakimi 130 leti je v vsej dolgi krastniški dolini gospodarilo samo šest kmetov, ki so se shajali v edini gostilni pri "Peklaju", tam, kjer je danes vila tovarnarja Abela. V drugi polovici 18. stoletja je oživela Sava. Po njej so prevažali ogromne količine žita in lesa. Ko je prišla Sava do veljave kot zelo važna prometna čila, je tudi Hrastnik oživel, nihče pa ni tedaj še slutil kakšno bogastvo se skriva v dolini in kakšno življenje bo vzklilo po njegovem odkritju.

Premog najden

Prve najdbe premoga so bile zabeležene že l. 1807 in potem so odkrivali vedno večje sklade do leta 1822. Kot prvi izkoriščevalci premoga so zabeleženi posestniki Höfele, Senhuber in Ragoš. Leta 1829 je kupil rudnik Slovenec Luznar iz Ljubljane, ki pa je leta 1846 precej razširjeno rudniško posest prodal pl. Brucku, ki je potem, ko je zapustil upravno službo, začutil v sebi podjetniško žilo. Bruck je bil res podjeten in je kmalu po dobri kupčiji ustanovil za izkoriščanje rudnika "Težaško rudniško delniško družbo".

Obrat je bil majhen in primitiven in zelo težaven je bil transport nakopanega premoga. Vozili so ga po zelo slabem kolovozu do Save, od tam po ladjah — 50 do 60 metrov dolgih in kakih 5 metrov širokih čolnih, ki so jih vlačili z brega Save konji in voli proti Ljubljani. Iz Ljubljane je bilo največ naročil premoga, ki so ga uporabljali kot kurivo v ljubljanski cukrarni.

Hrastniški rudnik je zalagal s premogom tudi cukrarno v Sisku. Pri nerodnem in težavnem transportu je začelo vodstvo rudnika razmišljati o železnici, ki bi vezala rudnik s Savo. Ko glavna južna železnica še ni bila dograjena, so hrastniški podjetniki že delali načrte graditve obratne železnice z normalnim tirom. "Pod vsakim grmom je bila oštarija"

Tako je označil v svojih spominih Sebastijan Roš, poznejši inženir v Srbiji, brat nekdanjega župana in narodnega borce Ferdinanda ter stric sedanjih Rošev, pestro in burno življenje, ki se je začelo v hrast-

niški dolini že v letih 1848 do 1849 razvijati pri graditvi južne železnice. Prej tako mirna, idilična dolina je postajala od dne do dne bolj hrupna. Prihajali so v trumah tudi delavci, Hrvati in Italijani, pa tudi Nemci in Čehi. Delavci so prebivali v barakah, ki so rasle kakor gobe po dežju. Delo je bilo naporno, zaslužek pa dober in tako ni čuda, da je bilo tudi od meseca do meseca več krčem. Tudi domačini so dobro zaslužili. Eni so prodajali gradbeni material, drugi so bili vozniki in pomožni delavci, največ dela pa so imeli rokodelci.

Med tujim svetom, ki se je zljil v dolino, je bilo seveda tudi precej ljudi, ki so s svojim obnašanjem med delopustom in v krčmah "pod vsakim grmom" razburjali mirno domače prebivalstvo. Prišlo je večkrat do izgredov in po prošnji domačinov je poslala oblast v Hrastnik za varnostno službo celo četo vojakov.

Ko je leta 1849 sirena lokomotive prepila pesem "volarjev" ob Savi ter je bila tri leta pozneje dograjena tudi rudniška lokalna železnica, je nastopila doba popolnega preobrata in naglega industrijskega razvoja.

Razvoj rudnika

V prvih časih je delalo v hrastniških rudniških rovih samo 10 do 50 rudarjev, leta 1857 jih je bilo že 170 in izkopali so nad 330.000 starih centov premoga. Leto pozneje je bilo zaposlenih že 400 rudarjev, ki so nakopali nad pol milijona centov premoga. Produkcija je rasla od le-

OBIŠČITE KROJAČNICO Leopolda Ušaj

Sporočam Vam, da imam v zalogi najmodernejše blago za POMLAD in POLETJE

Pridite k meni, kjer boste najboljše postreženi.

GARMENDIA 4947
Buenos Aires La Paternal

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakvrstni likerji in vedno sveže pivo

Rojakom se priporočata

PETER FILIPOVIĆ

in JUSTO KRALJ

WARNES 2101 esq. Garmendia

La Paternal Bs. Aires

Tovarna pohištva "Los Andes"

Ima na izbero vsakovrstno moderno pohištvo, za spalnice, jedilnice, pisarne itd. po zelo ugodnih cenah.

Prepričajte se sami!

VINKO ROGELJ

Los Andes 249,
Villa Scasso — U. T. 652-133
Buenos Aires

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam, Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 33, Mayo 8182

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires

U. T. 54 - 3588

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal

Buenos Aires

ta do leta.

Leta 1857 je dobila Tržaška premogokopna družba kongruente. Oblast je dovolila obratovanje desetih delničarjem. Med njimi je bil tudi dunajski podjetnik Sarg, ki je bil znan tudi kod izdelovalec Kalodonta, še danes znane paste za nego zob. Novi podjetniki so začeli kopati premog na Ojstrem. Svojo veliko podjetnost so posvedočili s tem, da so od svojega rudnika na Ojstrem preko Spieberga na hrastniško postajo zgradili za transport premoga žično železnico, ki je bila prva taka železnica v vsej avstro-ogrski monarhiji.

Sarg pa je bil menda v svoji podjetnosti preveč živahen in premalo vztrajen in je leta 1886 prodal dve, leta 1896 pa še zadnjo tretjino svojih delnic Trboveljski premogokopni družbi, ki je nastala iz prejšnje Tržaške premogokopne družbe. Novo vodstvo je ojrski rudnik razširilo, polagoma pa je ustavilo promet na žični železnici.

Ker so mogli spravljati na trg le boljši premog, se je manj vreden drobiž koplil doma, a je bil tudi ta tih 1856-1860 sta bili ustanovljeni v kmalu dobro uporabljeni, kajti v Hrastniku steklarina in kemična tovarna, ki sta od rudnika kupovali tudi velike količine drobnega, manj vrednega premoga.

Steklarina in kemična tovarna

Kakor razvoj rudnika, tako sta tudi steklarina in kemična tovarna v najozjisti zvezi z zgradbo južne železnice. Inž. Haider, ki je bil zaposlen pri gradbi železnice, je spoznal naše kraje in tudi zelo ugodne prilike za ustanovitev industrijskih obratov. Najprej je v Jurklostru ustanovil steklarino, v kateri so uporabljali les za kurjavo. Ko pa je podjetnik videl, da je v Hrastniku vedno več premoga, je steklarino ustanovil tudi tam in je stala stavba s petimi pečmi 230.000 goldinarjev. Z ustanovitvijo steklarne je prišlo v Hrastnik spet mnogo delavcev iz tujine. Tekom let so mnogi tuji delavci Hrastnik zapustili, ostali so se udomačili in od leta do leta je bilo izvežbanih več domačinov za vsa dela v steklarni. Kot prva steklarina v vsej monarhiji je hrastniška že leta 1873 začela uporabljati tudi plin kot kurivo. Do svojega pravega razvoja je prišla hrastniška steklarina v začetku 20. stoletja pod vodstvom France Vilénika, poznejšega lastnika Radenskih toplic.

Kemična tovarna je bila ustanovljena leta 1860. Bila je naslednica vrelnice za soliter v Trstu, katero je leta 1845 kupil podjetnik Frane Gossleth. Ker mu je bil premog iz Anglije predrag, je sklenil preseliti svoje podjetje v slovenske premogovne revirje. Gossleth je kot delničar Tržaške premogokopne družbe spoznal hrastniško dolino ter uvidel, da so tam najboljše pogoji za prosopeh njegovega obrata. Po preselitvi v Hrastnik so bili glavni proizvodi kemične tovarne soliter, kristalna soda in kalijev bikromat, a že l. 1871 so začeli proizvajati žveple in solne kisline in še sosa tudi železo-oksidge barve, ki so jih izvažali pred vojno celo v Ameriko. Umetna gnojila pa proizvaja tovarna že od leta 1890.

To je v širokih potezah pregled razvoja Hrastnika kot industrijskega kraja.

Rado:

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILOVIC
de Falcov in
DR. FELIKS FALCOV
Sprejemata od 10 do 12 in od
15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
diplomirana na univerzi v Pra-
gi in Bs. Airesu ter večletna ba-
bica v bolnišnici Juan Fernán-
dez. — Zdravi vse ženske bole-
zni. — Slovenske žene posebno
dobro negovane.
Ordinira od 9 zjutraj do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

Prof. Nikola Stanev (Sofija):

Bolgarija in Dobrudža

I.

Zgodovinsko ime za Dobrudžo je Mala Skitija, tako imenovana po plemenu Skitov iz azijsko-iranskega porekla, ki so naselili na tem ozemlju v pradavnih časih. Življenje in kulturo Skitov poznamo precej dobro iz spisov prvega grškega zgodovinarja Herodota (Zgodovina, IV. poglavje — Melpomena, § 46—142). Okrog l. 1400 pr. Kr. so se ob Donavi naselili Traki. Donavskim Trakom, kojih plemena so se imenovala Gemi, je zavladał okoli l. 335 pr. Kr. makedonski car Aleksander ob obeh bregovih dolnje Donave do Črnega morja. Rimski konzul Scribon Korion je podjarmil Gete ob Donavi (l. 75. pr. Kr.) Imperator Trajan (98—117 po Kr.) je močno utrdil rimsko oblast ob Donavi in zavzel Dakijo (l. 102), da bi razširil romanizacijo v donavski Skitiji in Dakiji. Okoli l. 200 po Kr. so se pojavila ob Donavi germanska plemena Goti. Med l. 383 in 488 so se Goti umaknili pred navalom Hunov in se preselili preko dolnje Donave in Balkana v Italijo (Teodorik Veliki), kjer so ustanovili Vzhodnogotsko carstvo.

V tej dbi se je začelo preseljevanje nje Slovanov od Pripeta, podolije in Galiča. V 150 letih (500-650) se je preselilo mnogo plemen na Balkanski polotok, kjer so zavzeli Malo Skitijo, Mezijo, Trakijo, Makedonijo, Pomoravje, Posavje, Dalmacijo in Panonijo.

L. 679. se je bolgarski vladar Asparuh preselil s svojo družino med sedem slovanskih plemen v Malo Skitijo, ali kakor so jo Rimljani imenovali Dolnje Mezijo.

L. 681. je sklenil Asparuh pogodbo (pakt) z bizantinskim cesarjem Konstantinom IV. (668—685) in ustanovil novo balkansko državo, ki so jo Grki imenovali Bolgarijo.

Glavni stan si je utrdil vladar (han) Asparuh v selu Nikolicev v Mali Skitiji, v kotu ob Donavi med Isakčo in Tulčo. Kasneje je Asparuh preselil svoj glavni sedež v Pilsko med Varno in Ruse. Značilne bolgarske vojaške utrdbe so dandanes natančno znane in ugotovljene po izkopaninah.

Poslej je ostala stara Mala Skitija (Dolnja Mezija) stalno naseljena s Slovani in Bolgari in postane trdna zibel bolgarsko-slovanske države, ki se je l. 893 z uvedbo Cirilmetodovega pisma izoblikovala v narodno celoto z enotnim skupnim jezikom in enotno slavjanobolgarsko književnostjo s stolico v Preslavi.

Slavjanobolgarska država se je razvila za vladanja Borisa in Simeona (852—927) kulturno in politično kot najmočnejša država na Balkanu. Po l. 927 so začeli vdirati v državo Bizantinci in jo slabili s fevdalizmom, v ljudskih množicah se je širila nova verska struja bogomilstva in država je začela nazadovati. Kljub 50 letnemu upiranju je Bolgarijo končno podjarmil imperator Vasilij II. Bolgarokton (1018).

Pod bizantinskim vladarstvom (1018—1185) so Grki priznavali neokrnjenost bolgarske zemlje in ohridske patriaršije, čeprav je mnogo bolgarskih plemičev priseglo Bizancu vazalstvo.

Zaradi notranje šibkosti in zunanje nevarnosti od sovražnega Bizanca si država ni mogla dovolj zavarovati svoje meje na Donavi. Zato so vpadali na Balkan mnogi skitski in

POSLUŽUJTE SE
PODJETIJ. KI
OGLASUJEJO V
NAŠEM LISTU!

MODERNA KROJAČNICA
Peter Capuder

izdeluje moderne obleke po
zmernih cenah.

AYACUCHO 975 — BS. AIRES
U. T. 41 - 9718

turški narodi, kakor Pečenegi, Uzi ali Oguzi, Kumani, Tataři, Normani in Vlahi.

Preko vseh teh dob so Bolgari v Meziji obdržali premoč kot poljedelci, živinorejci in delavci. Med nje naseljeni Kumani, Pečenegi in Uzi so prevzeli bolgarski jezik, se pokristjanili, sprejeli slovanske šege in običaje ter pismenstvo. Kumani so se skupno naselili v Vlahiji, ki je zato dobila ime Kumanija.

II.

Bolgarija se je osvobodila izpod Bizanca (1185—1207). Brata Ase-novca sta v Velikem Trnovem spročila papežu Inocencu III. (pismo carja Kalojana) da sta iz starobolgarskega slovanskega rodu in da se borita za to, da bi vzpostavila staro carstvo, kakor je bilo pod Borisom in Simeonom. Za dosego tega cilja sta se opirala na pomoč Kumanov in Vlahov.

Po osvoboditvi Bolgarije izpod Bizanca do prihoda otomanskih Turkov na Balkan so bili Bolgari neprestano naseljeni ob Donavi do Črnega morja. Duhovna kultura je bila slavjanobolgarska, ki so se posluževali tudi kumanski plemiči in Dako-Romani na Vlaškem in v Transilvaniji (Erdeljsko).

Okoli l. 1300 je vlaški vojvoda Radu proglasil združenje donavskih Vlahov in ustanovitev kneževine Vlahije. Šestdeset let pozneje (1360) je moldovski vojvoda Bogdan proglasil Moldovo za kneževino.

Preko vseh teh stoletnih bojev so živeli Bolgari in Vlahi ves čas v prijateljstvu in so se medsebojno podpirali.

Okoli l. 1345 je vladal v Mali Skitiji (Dolnji Meziji) bolgarski plemič iz kumanskega rodu Balik. Na pobudo in pomoč bizantinske carice Ane Savojske je Balik odepil Malo Skitijo od bolgarsko-trnovskega carstva pod Ivanom Aleksandrom in jo proglasil kot samostojno oblast pod protektoratom Bizanca, za kar mu je Bizane priznal naslov despotata.

Po Balikovi smrti je prevzel vladarske posle njegov sin Dobrotič. Njegova prestolnica je bila Dobrič, zaradi česar je tudi vsa pokrajina pod njegovo oblastjo dobila ime Dobrudža. Zadnji knez Dobrudže je bil Ivanko, sin Dobrotičev (1387-1390), dokler niso Dobrudže zavzeli Turki.

III.

Turki so razširili svojo oblast tudi za Donavo. Vlaški vojvoda Vlad IV. je sprejel pokroviteljstvo sultana Mohameda II. l. 1462, moldovski vojvoda pa je storil enako l. 1484 pod sultanom Bajazitom II.

V dobi turškega gospostva nad Bolgarijo, Vlaško in Moldovo so Dobrudžo naseljevali in obdelovali Bolgari, Turki in Tataři, ki so imeli zvezo preko Besarabije s krimskim tatarskim hanstvom. Bolgari in Vlahi so se kot kristjani vzajemno podpirali med seboj v odporu proti turškemu in tatarskemu nasilju. L. 1595 je nastal med Trnovskimi Bolgari upor, pri čemer je Bolgare podpiral tudi vlaški vojvoda Mihael Viter (pri Gjurgjevu). Bolgare so podpirali v prizadevanjih za osvoboditve transilvanski Batori in vlaški gospodar (vladar) Matej Basaraba.

L. 1812 je Rusija zavzela Besarabijo, jo priključila k svoji državi ter tako dosegla ustje Donave. V sevastopolski vojni je bila Rusija premagana od Angležev in Francozov. Napoleon III. je v pariškem miru 1856

Rojaki

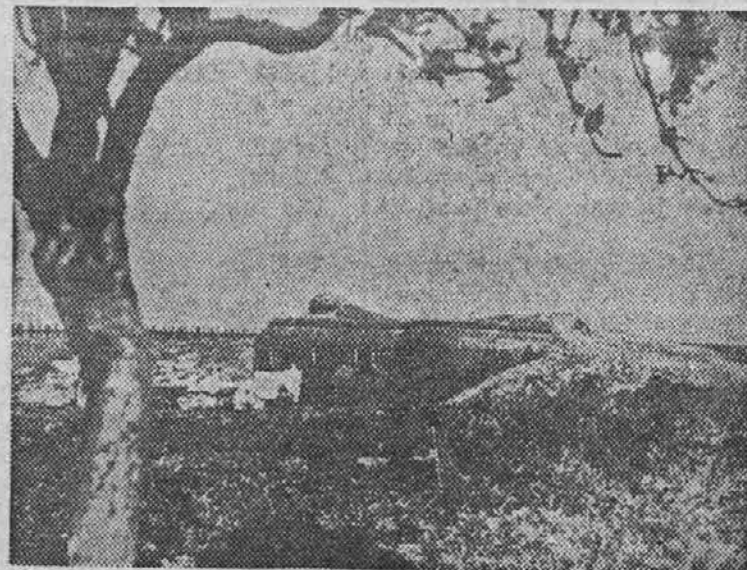
Predno si naročite obleko
OBISČITE

KROJAČNICO
Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih in ima v zalogi veliko izbero vzorcev za pomlad in poletje

CENE ZMERNE

TINOGASTA 5231
Villa Devoto

Ena izmed mnogostevilnih utrdb na Maginotovi črti

vzel Rusiji Besarabijo in dosegel, da sta se Vlaška in Moldova zedinili v eno državo skupno z Besarabijo (1859). Tako je nastala Rumunija, ki je opustila slavjano-bolgarsko pismenstvo in uvedla narodno rumunsko književnost z latinico iz strahu pred Rusijo.

Rumunija je svobodno sprejemala bolgarske priseljence, trgovce in emigrante, jih naseljevala v svojih mestih in vključevala protestiraju Turčije sprejela pod pokroviteljstvo bolgarske revolucionarne komitete v njihovih borbah za osvobodjenje Bolgarije (1862—1876).

IV.

L. 1877 se je začela med Rusijo in Turčijo vojna za osvobodjenje. V tej vojni je ruski car Aleksander II. vzbudil Rumune, da so sodelovali pri zasedbi Plevna. Dne 3. marca 1878 je bil sklenjen santstefanski mir. Rusija si je vzela južno Besarabijo in dala v zameno Rumuniji severno Dobrudžo do črte Rasovo na Donavi in Mankalija ob Črnem morju. Rumuni so se upirali proti taki ruski politiki. Državljeni in parlament v Bukarešti so protestirali, zakaj jim Rusija jemlje rumunsko zemljo in daje namesto nje bolgarsko zemljo. Parlament v Bukarešti je sklenil, da ne sprejme Dobrudže, ker v njej prebivajo že od začetka Bolgari, ter da zahteva od Rusije, naj vrne Rumuniji Besarabijo. Rumunija je predložila to svojo pritožbo tudi na berlinskem kongresu (mes. junija). Toda kanceler Bismark, avstrijski zunanji minister Andrassi in lord Bikonstild so odločili, da ostane Besarabija Rusiji, in s tem prikrajšali ruske zmagane na Balkanu na škodo Bolgarije.

Tako je tudi ostalo. Severna Dobrudža, nekoliko razširjena do Silistre, je ostala Rumuniji proti njeni volji.

Od osvobojenja Bolgarije do l. 1912 so živeli Rumuni in Bolgari v prijateljstvu kot dobri sosedi.

V l. 1912—1913 je rumunska vlada nepričakovano porušila to dolgotrajno prijateljstvo z Bolgari. Zmaga bolgarske vojske v balkanski vojni (1912—1913) je rodila zavist rumunskih državnikov proti Bolgariji. Še preden se je vedelo, katere pokrajine bo dobila Bolgarija po končani vojni, je zahtevala Rumunija brez kakakega pogoja zase vso Dobrudžo od Tutrakana do Balčika. Bolgarija je prosila ruskega carja za posredovanje. V Petrogradu so se zbrali k posvetovanju diplomatski delegati velikih držav: Avstrije, Rusije, Germanije, Francije in Italije. Svet de-

legatov je sklenil, da se upoštevajo zahteve Rumunije samo do Silistre (protokol od 9. (22.) maja 1913).

Žal se je zapletla Bolgarija v vojno s svojimi zavezniki po dogovoru od 12. (25.) februarja 1912. Rumunija je izkoristila te okolnosti, oborožila 500.000 vojakov in vpadla v Bolgarijo, dasi ni imela nasproti sebi niti enega bolgarskega vojaka. Tako je Rumunija zavzela vso Dobrudžo.

V svetovni vojni (1915—1918) je bolgarska vojska osvobodila Dobrudžo. Po solunskem premirju (29. septembra 1918) je general Franchet d'Esperey zapisal v mirovni protokol, da ostane južna Dobrudža Bolgariji, kakor je to bilo do l. 1913. Kljub temu pa so po pogodbi v Neuillu (1919) rumunski diplomatje uporabili vsa sredstva in obdržali vso Dobrudžo kakor tudi Besarabijo.

Prigrizek pred spanjem

Večina ljudi spi bolje s praznim

želodcem. Dobe se pa tudi taki ljudje, ki težko zaspijo s praznim želodcem in potem tudi mnogo slabše spijo. Zato je tudi prazen želodec lahko vzrok nespečnosti prav tako kakor po drugi strani preobremenjen. Pogosto se zgodi, da kdo zgoraj večerja, nato pa gre z doma in se vrne že spet pošteno lačen, a mora s krulčim želodcem v posteljo. V takem slučaju zelo dobro de majhen prigrizek pred spanjem, ki ne obremeni želodca, a ga vseeno potolaži. Če gre mož zvečer z doma, bo nadvse vesel, če ga bo čakal pri vrnitvi na kuhinjski mizi majhno, lično pripravljen prigrizek, ki se bo seveda ravnal po denarnih zmoglostih. Za žejo mu postavi na mizo poleti skledico kompota, čašico mleka, kozarec sadjeva ali malinoveca, zraven pa kak ožložen kruhek, nekaj keksov ali kaj sličnega. Pozimi pa mu bo najboljše teknila čašica vročega lipovega čaja, ki mu bo pregnala žejo in mraz. — Del. Pol.

Duhovnice v pragozdu

Brazilski raziskovalci so ugotovili, da živi v pragozdovih Bahije najmanj 400 tisoč ljudi, ki so naravnost hlapčevsko podložni tucetu duhovnic. Verniki so potomci črnih sužnjevc, ki so bili prodani na sejma sužnjevc Bahiji Vera, kateri pripada jo, kaže velike sličnosti s kultom vuda, samo s to razliko, da je pri potomcih sužnjevc izključeno v ženskih rokah.

Ta vera se poslužuje čisto strogih, naravnost zločinskih pripomočkov. Navzlic svoji okrutnosti obvladujejo duhovnice ljudi s popolno avtoriteto. Seveda jo večje izrabljajo. V mnogih primerih se da dokazati, da so duhovnice povzročiteljice umorov, zlasti s strupi. Zasedovanje duhovnic je skoro nemogoče, ker so jim verniki suženjsko pokorni in vdani. Duhovnice so tudi zelo imovite, ker ne žive samo od darov svojih naivnih vernikov, marveč tudi od podkupnin. Zaradi tega je sklenila brazilska vlada obrazovati posebno komisijo, ki bo raziskala razmere v Bahiji in predlagala primerne ukrepe proti režimu oblastnih duhovnikov.

Neverjetno!

Prva Slovenska
krojačnica

v Villa Devoto Vam
nudi ugodno priliko
za pomladanske in
poletne obleke.

NE ODLASAJTE

V zalogi velika izbira
prvovrstnega blaga.
Izdelujemo ženske
obleke po moškem
kroju. Priporoča se

DANIEL KOSIČ
Ul. Calderón 3098

Villa Devoto

Ko bi bila Sveta gora!

Kakor daje nestrpen, tako je čakal ono jutro vlak na postaji Once. Neenakomerno je pošumeval stroj, kakor konj, ki čaka, kdaj ga poženo v tek.

Iz vseh strani so se vsipale množice. Že ob 7 uri so bili nekateri tam, ko še vlaka ni bilo na mestu. Kmalu pa so nastopili tudi reditelji, kateri so obsuli čakajočih. Sama sreča, da smo računali tudi na tiste, kateri se šele zadnji hip odločijo, ker sicer bi ostali doma. Tako so pa imeli reditelji prav dosti dela, da so vse nastregli, vsem odredili prostore. Lakner, Škrbec, Preininger in Utroša so morali kar dobro hiteti, vlak pa se je polnil.

V Floresu pa prav tako. Tudi tam so se hitro zbirali luhanski božjepotniki. Toda kje bodo pa listki?

Vidiš, tamle, tako so ugotovili, ko so opazili Cirila Krena s slovenskim trakom na roki. Tudi on je imel dosti opravka. Tam iz Mataderosa so prihajali, pa tudi z Paternala, nekaj nas pa tudi prav tam blizu živi.

Kmalu je prisopihal vlak. Vsa okna so bila polna. Kje bo pa za nas mesta, so se nekateri ustrašili.

Tjale, so nam pokazali. Vstopili smo v rezerviran voz, ki smo ga tudi kar napolnili. Že smo hiteli dalje.

V Liniersu je čakala pa spet velika skupina.

Iz Ville Madero je prišla "Lipa". Kar 25 oseb je bilo. 22 gojencev šteje zavod Benediktka Gomiščka. Mirko in Dolfe Živec sta pa imela spet opravka s tistimi, ki še niso imeli listkov.

Kaj bo pa sedaj, so se ustrašili nekateri, ko je listkov zmanjkalo. Šmentana stvar. Nerodno bo, če bo treba ostati sedaj, ko je že vse namenjeno za romanje. V zadnjem slučaju, tako so računali, je tudi kolektivno na razpolago.

K sreči sem računal jaz tudi s tistimi. Ko so se mi prejšnje dneve ponujali argentinski sopotniki, sem jih veliko odklonil in prav sem storil, ker bi nam sicer zadnji hip res zmanjkalo listkov. Dvajset sem jih tiščal v žepu, da bodo za tiste zamudnike.

Ustavili smo se in kar hitro so skočili mladeži iz Lipe, da najdejo svoje mesto. Ni bilo zato zadrege. Saj je bil poseben voz rezerviran tudi za Liniers.

In jaz, in jaz, in... so hiteli k meni, nekateri in pri teklu je tudi

Mirko Živec:

Listkov je zmanjkalo.

Koliko.

Tile tukaj in nekateri so kar na vlak šli. Jih bom že poiskal, če imate še listke.

Kar kmalu smo se spustili dalje. Malec teško je gledalo vreme. Nekateri so nezaupno pogledavali v teške megle, vlak pa ni gledal nikamor drugam, kakor dalje svojo po pot in hitel ven v ravno polje skozi številne kraje.

Cesta, ki spremlja železnico na vsej poti je drvela vsa polna vozil. V kolektivnih so se gnetli tisti, kateri hočejo biti bolj "gosposki"... lahko bi sedeli vdobno vlaku, pa morajo mučno stati.

Celo pot sem stala, pomislite gospod. In z otrokom v naročju, tako mi je potožila Slovenka, ki je mislila, da bo bolj lepo romala, če gre po svoji poti. In ni ga bilo človeka, ki bi mi dal prostor, kamor bi postavila otroka.

Mi smo pa drveli dalje in puščali za sabo zaple teni vozec cestnega prometa. Saj je cesta v nedeljo vsa natrpana in je promet po njej ne le počasen, temveč tudi nevaren. Mislim, da drugič ne bo nobenega našega rojaka, ki bi se raje vozil s kolektivom, namesto z vlakom, pa tudi se bodo bolj pobrigali za to, da si bodo vozne listke pravi čas preskrbeli.

Živahno življenje je bilo po vlaku. Tamkaj so se zbrali rihemberški peveci in lepo prepevali Marijine pesmi. Tam dalje je odmevala prekmurska pesem in tako smo v veseljem razpoloženju hiteli in kmalu nas je pozdravila iz dalje luhanska bazilika.

Smo že tukaj.

Hitro, hitro da dobim kako fotografijo za sponim.

Kaka smola! zela je bilo žal, saj je bilo vse dogovorjeno, da bi napravili lep film. Pa mi je prejšnji večer ob 10 sporočil dr Berisso, da je nek njegov prijatelj naglo obolel in da mora izvršiti tisto dopoldne nujno operacijo...

Škoda. Kako lep film bi bil to, ko se je ta pisana množica kot živa reka vsipala iz vlaka in ko je ta reka valovala po cestah proti baziliki. Sprejaj so stopale deklice s podobo svetogorske kraljice, njeje so delale častno stražo štiri zastave.

Stražnik na konju je pa je delal

pot.

Ko nas je pozdravila bazilika, so se oglasili tudi zvonovi. Kar toplo je postala v srečo, ko se je razlila pot pesem slovenskih zvonov. Kakor da stopamo v naše svetišče, tako smo doživeli ta prijetni sprejem.

Kar naprej in v cerkev.

Ta je bila pa polna.

Seveda, nismo samo mi, ki želimo romati k luhanski Mariji. Milijone je tistih, kateri hrepene v ta kraj in zato se tamkaj srečajo tudi tisočere množice.

Tamkaj so romarji, ki so se pripejajali iz Junina kar z dvema vlakoma. Prihitali so Portugaleci. Malokdaj se zbere tako številno, polni želje, da bi skupno preživeli lep dan v senci svetišča Marijinega in s svojo domačo pesmijo. Pa že jih odrijavao druge skupine. Tamle je množica, ki je prišla iz La Plate. Tamkaj so romarji iz San Telmo...

Sedaj pa pride spet naša skupina. Radi bi, da bi orgle in zvonovi samo nam pele, toda... Ne vem, kako bo, tako je bil v zadregi P. superior. Urugvajski romarji pridejo i z njimi nadškof Arragone in monsg. Viola, škof iz Salto Uruguayo...

I kaj! Stepli se ne bomo. Saj smo prišli na božjo pot in...

Tako se razume, da mora vsak odstopiti nekaj svojih želja.

Pa smo useeno prišli tudi do svoje želje, čeprav ne teko kot smo želeli.

Mogočno se je oglasila iz kora naša pesem, da je zbrana množica kar ostrmela in se čudila.

Posebno lepo so se pripravili naši peveci za ta dan in mogočen zbor je zložil gospod Ciril. Kaka škoda, da niso mogli vsega pokazati, kar so pripravili za ta lepi dan. Res škoda.

"Od kod pa je bil tisti zbor?" Tako so provpraševali duhovniki. In škofoje sami sa nam častitali... Le škoda da ni bilo prilike, da bi se kaj več zapelo.

Neprijetno je, kadar, se nakopiči toliko naroda, kot ga je bilo to nedeljo v Lujanu. Na gostilne prav res ni, da bi se človek zanašal. Tamkaj je vse nabito... Toda tako je na vseh priljubljenih božjih potih. Tako je tudi na sveti gori. Na vsak prost kotiček bi jih hotelo pet stov.

Le v cerkvi dobiš prostor, toda v klopi ne tako kmalu. Tam kje pri kakem stebur so moreš kaj prisloniti.

Tako smo se prislonili, kakor smo med množico tolikih romanj pač mo-

gli. Zapeli, smo kadar smo zato priliko dobili in tako je tudi gospod Kastelic našel priliko, da je skočil hitro k glavnemu oltarju in imel tam mašo, pri kateri so vsaj nekaj zapeli naši peveci in potem med našo škofovo stopil tudi na prižnico in spregovoril našim romarjem.

Saj smo šli na božjo pot. In božja pot, pa vedno zahteva nekaj samozataje. Doma je čevljev ožulil in so bile noge trudne dolge hoje, tukaj smo mcrali pa žrtvovati tisto zadoščenje, ki bi ga imeli, če bi bilo vse po naše.

Bili smo vendarle deležni veselja, da smo slišali v luhanskem svetišču našo pesem in našo besedo, in imeli tako pred mnogimi drugimi prednost.

Tudi popoldne smo morali našo pobožnost malo okrajšati, pa vseeno smo imeli priliko zapeti nekaj pesmic in litanije in tudi kratek nagovor je bil za naše romarje.

Seveda smo se za spomin tudi slikali, da bo spomin na ta dan, ko je poromalo kar čez 600 Slovencev s skupnim vlakom v Lujan, da zaključimo s teni jubilejne slovesnosti svetogorske 400 letnice.

V prijetnem razpoloženju smo se vračali tudi domov in se tudi srečno vrnil!

Vreme nam je pa dobro služilo. Edino kar je motilo, je bil močan veter, ki je na romarskem dvorišču vzdigoval preveč prahu.

Res, lepo je bilo v Lujanu, toda še mnogo lepše bi bilo in tudi romarji bi bili bolj zadovoljni, če bi prišlo to romanje bolj do veljave.

Upajmo, da se bo drugič to zgodilo.

Janez Hladnik.

CERKVENI VESTNIK

26. nov. Maša na Avellanedi. Moltve na Paternalu.

3. decembra: Proslava narodnega praznika zedinjenja. Sv. maša v spodnji cerkvi Santísimo Sacramento, ulica San Martin 1039.

Prvo sveto Obhajilo se bliža. — 17. dec. bomo imeli ta lepi dan, ki je vedno ena najlepših naših slovesnosti.

Priglasite svoje otroke. Tudi tiste, ki prejmejo prvo sveto Obhajilo v svojih župnijah. Naj prejmejo pa še "Comunión Segunda" z našimi mamilimi.

Popoldne 17. dec. se bo vršila tudi ljubka otroška prireditev v dvorani pri kapeli na Av. del Campo. Tedaj boste imeli spet priliko videti tudi naš svetogorski film.

Hladnik Janez

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Poslužujte se PREVOZNEGA PODJETJA "Expreso Gorizia"

Franc Lojk
VILLARROEL 1476
U. T. 54 - 5172 — 54 - 2094

KROJAČNICA "GORICA"

Ako hočete biti vedno dobro in elegantno oblečeni, pridite v krojačnico "GORICA", kjer boste vedno najbolje in po vašem okusu postreženi.

Imam na razpolago tudi prvomodne srajce in kravate ter druge moške potrebščine.

Prepričajte se sami o moji ponudbi in nizki ceni.

Priporoča se:

Franc Leban

WARNES 2191

BUENOS AIRES

Nasproti postaje La Paternal

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 164

Klarisa Pineberg je životarila v strašni celici Petropavlovske trdnjave in nihče ni prišel, da jo reši.

Kje se je nahajal njen rešitelj? Vprašajje valove jezera v Carsko-jem selu, vprašajte strme skale, — one ji vam morda lahko odgovorile na to vprašanje.

145 POGlavjVE

Beg — ločena.

Ko je Aleksander Potemkin skočil iz gondole in se tako z zvijačo rešil carice Katarine, je odhitel proti stari puščajnikovi hišici, kjer ga čaka Elizabeta.

Domenila sta se, da se bosta tam sešla, da bosta pobegnila in — odšla novemu, srečnemu življenju na prosti.

Še nikdar ni Potemkin po carskem parku hodil tako hitro.

Njegove noge so se komaj še dotikale zemlje, zdelo se je, da ima krila — krila ljubezni, ki so ga nosila naprej.

Sedaj je naposled — zagledal puščajnikovo hišico, še — samo nekaj korakov, pa bo pri njej.

Potemkin ni več mislil na carico. Ni mislil na to, kako silno jo je razžalil, koliko žalosti ji je povzročil, — ni se zmenil za to, da jo je strašno ponižal, ker je skočil iz gondole, njo pa pustil samo.

Kaj ga briga sedaj carica Katarina!

Nikdar več je ne bo srečal v življenju, njuni poti se ne bosta nikdar več križali.

Čez nekaj dni se bosta z Elizabeto že nahajala v Kronštadtu, vkrcala se bosta na kakšno inozemsko ladjo in odotovale.

Takrat bo za vedno pozabil na carico Katarino, — pozabil bo na vse svoje dosedanje življenje, — prero-

dil se bo in pričel z novim življenjem.

Živeti!

Živel pa bo lahko šele od tistega trenutka, ko bo popravil veliko krivico, ki jo je storil Elizabeti, živeti bo začel takrat, ko bo Elizabeta postala njegova žena.

Aleksander Potemkin — Elizabeta Voroncov — neločljivo združena!

Da, te besede naj se uresničijo — naposled, po tolikih letih trpljenja in strašnih preizkušenj! Oh, kako sladka, neskončno sladka bo njuna združitev!

Ko se je Potemkin spomnil na življenje, ki ga je čakalo, se mu je zdelo, da se je nebo odprlo pred njim.

Elizabeta bo njegova žena, on bo njen mož!

Ali bo še kdo ne svetu, ki bi bil srečnejši od njiju?

Studilo se mu je, ko se je spomnil, kako je ležal v Katarininem naročju, čutil se je samemu sebi, da je mogel tako dolgo prenašati njeno ljubimkanje in njene poljube.

Oh, kako strašno je, če se moški prodaja.

Človek, ki prodaja svojo ljubezen za zlato in za časti, zasluži, da bi ga vsakdo preziral in se obračal od njega. Ljubezen sme pripadati samo ženi, ki si jo je zaslužila.

— Aleksander, — Aleksander!

— Elizabeta, — oh, moja Elizabeta!

Elizabeta je stala pri vhodu v vrtno hišico, tresla se je od razburjenja in od sreče.

Potemkin skoči k njej, jo objame in poljubi.

Stoletni hrasti so pritajeno šepetali med seboj, — zdelo se je, da si pripovedujejo o tem poljubu, da še niso bili nikdar pričča takšnemu poljubu, čeprav so v teh dolgih letih v Carskem selu že marsikaj videli.

— Moja draga Elizabeta, ali greš

z menoj? — jo vpraša Aleksander Potemkin in se zagleda v Elizabetine prekrasne, temnomodre oči.

— Da, ljubljeni, — odvrne Elizabeta, — s teboj grem, toda ne kot doktor Betalesi, temveč kot žena.

— Kajneđa, moj dragi Aleksander, ugajam ti tudi v ženski obleki?

— Ta obleka ti pristaja tisočkrat lepše, — odvrne Potemkin navdušeno. — Prav za prav mi ni bilo všeč, kadar se je katera žena oblekla v moško obleko, toda ti, Elizabeta, si bila tudi v moški obleki lepa.

— Oh, ti laskavec!

— Laskavec? — Elizabeta, ali misliš, da bi ti mogel reči česar v resnici ne bi čutil?

Ne, Elizabeta, med nama naj bo odslej sama resnica, čista resnica, najine ustnice ne smejo govoriti, česar ne čuti srce, — samo resnica naj naju družiti!

Sedaj pa pojdiva, ljubljena, ne izgubljava časa. Apraskin naju čaka s kočijo, hitiva, saj te peljem sreči naproti!

— Samo trenutek še počakaj, — reče Elizabeta. — Ogrnila se bom v ta plašč, da me ne bo zeblo.

Potemkin ji je pomagal.

Potem pa se Elizabeta stisne k njemu in reče

— Sedaj grem s teboj, moj Aleksander!

Hitro sta šla po parku med drevjem, naenkrat pa se je Potemkin ustavil in zaskovikal kakor sova.

To je bil znak za Apraskina — iz grmovja sta Potemkin in Elizabeta zaslišala odgovor.

Nekaj trenutkov pozneje sta stala pred Apraskinom.

Apraskin si je priskrbel lahko kočijo. Vpregel je dva hitra konja, kočija pa je imela samo eno napako, ni bila namreč zaprta.

Apraskin pa ni mogel priskrbeti druge kočije, bil je sploh srečen, da se mu je posrečilo pregovoriti kmeta, da mu je prodal konje in kočijo.

Ruski kmet je ljubil svoje konje in svojo kočijo, ločil se je od njih težje, kakor od svojih otrok.

— Hitro, ljubljena, — reče Potemkin, — vsak trenutek je za naju dragocen, čeprav mislim, da naju namanj dve uri ne bo mogel nihče zasledovati, kajti Gianettino je zanesljiv človek.

— Ali naju ne bo izdal?

— Ne bo, — odvrne Potemkin. — Nekateri ljudi spoznam takoj, da so pošteni in Gianettino je med njimi.

Potemkin objame Elizabeto in jo dvigne v kočijo, potem pa sede tudi sam k njej.

— Sedaj pa, moj dragi Apraskin, — se obrne Potemkin k svojemu kočijažu, — poženi konja. Vozi pa po sredini ceste, kajti ob straneh je nevarno, lahko bi nas napadli iz zase-

de! Apraskin požene konje, dokler pa so bili še v parku Carskega sela, je bila velika hitrost nemogoča.

Šele ko so prispeli na cesto, so se konji lahko spustili v dir, šlo je kakor za stavo.

Potemkin je Elizabeto objel.

— Sedaj se naposled bližava najinemu cilju, — zasepeče Potemkin nežno. — Ah, Bog ve, dolgo je trajalo dokler sva se našla, — toda to ni bila moja krivda, moja edina Elizabeta. Nikdar več ne boš niti za trenutek nesrečna, — kakršnokoli željo ti bom prečital iz oči, ti jo bom izpolnil.

— Ne govori tako, ljubljeni, — zasepeče Elizabeta in se nežno privije k njemu, — jaz moram paziti na tvoje želje, ti pa veš, da bom srečna, če bom videla tebe srečnega.

Povej mi, Aleksander, ali boš zares mogel pozabiti ženo, kateri si tako dolgo pripadal? — Ali je res ne ljubiš več?

— Če jo ljubim? — Oh, Elizabeta, nikdar, nikdar je nisem ljubil, — niti takrat je nisem ljubil, ko sem klečal pred njo, ko sem sprejemal nje-

na dobra dela, ko me je obsipavala z bogastvom in s častmi, — vedno, vedno mi je bila pred očmi tvoja sladka slika, — v dolgih nočeh, ko nisem mogel spati, sem mislil na tebe, — nikdar nisem pozabil svoje zlate Elizabete.

Aleksander jo poljubi.

— Moja žena! — zasepeče Potemkin.

— Mili moj — mu odvrne Elizabeta.

Potovali so skoz noč.

Kmalu pa so slišali naši begunci za seboj topot konjskih kopit.

— Kaj je to, v imenu božjem? — se zdrzne Elizabeta. — Zasedujejo naju! Mar je Katarina že sedaj opazila najin beg?

— Bodi mirna, ljubljena, — ji reče Potemkin. — Elizabeta, bodi hladnokrvna!

Potemkin vzame iz žepa dva samokresa.

— Elizabeta, tu imaš to orožje, — reče Potemkin Elizabeti, — in pri-sezi mi nekaj, ljubljena moja.

— Vse, kar želiš, moj dragi Aleksander.

— Pri-sezi mi, Elizabeta, da se hoš ubila v trenutku, ko naju bodo hoteli ločiti, — kaj pravim ti, Elizabeta, da je tisočkrat boljše, da umreš, kakor pa da te dobijo v pesti najini preganjaleci.

— Tudi jaz mislim tako, — reče Elizabeta odločno, — prisegam ti, da bom ali prispela s teboj na najin cilj, ali pa bom končala s svojim življenjem še prej, kakor me bodo uje-

li.

— Tako, sedaj pa naj pridejo! — reče Potemkin odločno. — Apraskin, vzemi tudi ti ta samokres, — brani se homo kolikor nam bo mo-goče.

— Česa se bojite? — vpraša Apraskin in se obrne. — Cesta je prazna, nikjer ni ničesar nevarnega, — tam vidim samo enega jezdeca, ki pa potuje, kakor mi, proti Pe-

TRMASTI POLDEK

Poldek oče je imel svojega sinka rad. Tako rad ga je imel, da si je že takrat, ko je bil Poldek še v zibelki, obljubil, da svojega sinka ne bo nikoli tepel. Saj s palico nikoli ne! Pa ga je vendar tepel, in še s palico, in prav pošteno.

Poldek je imel dobri dve leti, ko ga je nekega dne obiskala sosedova Marička. Marička je imela lepo punčko in komaj jo je Poldek zagledal, že jo je hotel imeti. Marička je bila dobra deklica in ko je videla, kako željno steguje Poldek roke po lepi punčki, mu je je posodila, da bi se z njo igral. Ampak dolgo deklica seveda ni mogla biti brez svoje lepe punčke, tudi se ji je smilila, ko je videla, da Poldek nič preveč lepo ne dela z njo. Zato jo je kaj kmalu odločno zahtevala nazaj. Ampak Poldek se ni hotel ločiti od nje, in kakor je že pri otrokih v navadi, nastal je prepir in kmalu se je razlegal Maričkin jok po hiši. Vik in krik je privabil Poldetovega očeta v hišo, in ko je videl, za kaj gre, je odločno rekel Poldku:

"Vrni Marički punčko!"
Ali mislite, da je Poldek ubogal? Kaj še! Našobil se je in odločno rekel:

"Ne!"
"Toda punčka je vendar Maričkina".

"Ne dam", je še enkrat odločno zatrdil Poldek, stisnil punčko k sebi in obrnil očeta hrbet.

Tedaj je oče odločno rekel: "Tako vrni punčko, sicer bova zaropotala."

Tega se je Poldek ustrašil. Prijel je punčko za nogo in jo jezno vrgel Marički pred noge.

Marička se je sklonila, da bi pobrala svojo ljubo punčko, toda oče tega ni pustil. Obrnil se je k Poldku in resno rekel:

"Poberi punčko in daj jo lepo Marički. Tako delajo pridni otroci."

Poldek pa se je znova našobil, bradica se mu je povesila v jezi, stisnil je ročici v pest in kričal:

"Ne bom je pobral, ne, pa ne."
Tedaj je videl oče, da mora poskusiti drugo mažo. Iz kota je potegnul veliko šibo in jo pokazal Poldku: "Boš ali ne boš?"

Mladinski kotichek

"Ne," je še enkrat zatrdil Poldek in zacepetal z drobnim nožico.

Tedaj je oče spoznal, da je prišel čas, ko svoje obljube, ki si jo je dal ob Poldkovi zibelki, ne bo mogel držati. Zamahnil je s šibo, da bi jih Poldku pošteno namazal — toda v tem hipu je vstopila mati, in ko je zagledala očeta s šibo v roki, je prestrašeno vzkliknila in se pripravila, da bo branila svojega ljubčka.

Zdaj je bil oče med dvema ognjema. Toda hitro se je zavedel, da ne sme odnehati, pa tudi matere ni hotel žaliti. Pobral je punčko, vzel šibo in otroka ter odšel v sosednjo sobo, zaklenil vrata, da mati ni mogla blizu. Nato je vrgel punčko na tla in rekel Poldku: "Poberi jo, ali pa te bom s šibo. In pošteno!"

Toda Poldek se ni udal. Togota ga je stresala, da ni mogel drugega iztisniti iz sebe kot samo divji: "Ne, pa ne!"

In oče, kakor nerad, je zamahnil s šibo in Poldek je to pot prvič okusil leskovo mast. Zdaj je videl, da ni rešitve zanj, pobral je punčko in skupaj sta šla z očetom k Marički, da jo ji je izročil. Seveda je Poldek še divjal in stresal jezo, ko pa je videl, da se nihče zanj ne zmeni, si je obrisal smrkelj pod nosom in se začel igrati z Maričko.

Zvečer pa je rekel oče materi: "Vidiš, saj je bilo meni samemu hudo, da sem moral našega malega s šibo. Ampak ni bilo drugače mogoče. Dokler je kopriiva še majhna, jo je lahko izrjaviti, ko pa postane večja, naredi korenine, in četudi kopriivo samo iztrgaš, ostanejo še vedno korenine v zemlji. Zato sem našega malega raje danes s šibo, da kopriiva ne bo korenin pognala. Upam, da še ni prepozno."

Bratcu pomaga.

Oče (kliče v sobo skozi okno):
"Pepček, kaj delaš?"
Pepček: "Nič!"
Oče: "In ti Jurček?"
Jurček: "Jaz pa Pepčku pomagam!"

DEDOVA POVEST

"Pravili ste, dedek zlati, da le kratka je mladost. — Vi pa ste še kakor v cvetu v petinšestdesetem letu. Razjasnite to skrivnost!"

"Semkaj sedi in poslušaj, radovedni mali vnuk: Težko bilo je življenje, polno dela, truda, muk. Vendar pa sem treznost ljubil, alkohola nisem pil, zdravje sem visoko cenil, in kadilec nisem bil.

Kdaj je že umrl Andrejček, sosed moj, enakih let, vsled kajenja in pijače zgodaj je zapustil svet! Sploh nikogar več ni v vasi iz pomladnih mojih dni. Naglo so minuli časi..."

"Oj, povejte, dedek zlati, smem li jaz pričakovati take sile in moči, kot je Vaša poznih dni?"

"Prav gotovo, deček dragi, zdrav ostanesh in krepak. Treznost utrjuje zdravje; a le boj dá zmagoslavje: strl sovražnike boš v zmagi, radoval se boš junak."

MATI IN HČERKA ANICA

Neki ženi je umrla hčerka Anica. Mati od žalosti ni ne pila ne jedla in je tri dni in tri noči jokala. Tretjo noč je mati od trudnosti zasнула. V snu je videla, da je prišla k nji Anica in držala v roki vrček. "Kaj si ti, Anica? In čemu tebi vrček?" — "V ta vrček, mamica, sem vse tvoje solze nabrala. Vidiš, vrček je do vrha poln. Ne plakaj več. Ako boš še plakala za menoj, bodo solze padale čez rob na zemljo in tedaj bo meni težko na onem svetu. Zdaj mi je dobro tam".

Mati odšel ni več plakala po hčerki. Srečna je bila, da ji je dobro na onem svetu.

STARČEK IN SMRT

(Prekurmurska pravljica)

Starček nabere v gozdu suhih drv, jih poveže v butaro ter si jo z največjo težavo naloži na hrbet.

"O smrt! Da bi že skoraj prišla!" — vzdihne žalosten nad svojo slabostjo.

V tistem trenutku stopi smrt pred njega.

"Zval si me, starček. Česa želiš?" Starček se prestraši.

"Naprositi sem te hotel, da bi mi pomagala butaro naložiti na hrbet. Pa sedaj sem že sam opravil. Hvala!"

TRIJE BRATJE IN OSEL

Ubožen oče je dejal na smrtni postelji svojim trem sinovom: "Kakor veste, vam ne morem zapustiti ničesar drugega nego osla. Lepo skrbite zanj ter ga rabite po vrsti vsak po en dan!"

Po oporoki je prevzel osla prvi dan najstarejši brat. Ves dan je prenašal z njim tovore, a ko ga je bilo treba krmiti, si je mislil: "Čemu bi dajal od svojega zaslužka živali, naj jo nakrmi jutri mlajši brat!"

Drugi dan je prevzel osla srednji brat, pa je dejal: "Osliček, večeraj si jedel, jutri boš jedel, danes pa delaj!" — Tako je bil osel tudi drugi dan brez živeža.

Ko je šel mlajši brat tretji dan z oslom na delo, je bil sivec slab in onemogel. Ni ga gladnega nakrmil, le priganjal ga je s palico in ošteval: "Magarac, dva dni si dobro živel, danes pa robotaj!" — Toda osel je opešal, se zgrudil in poginil.

NE BOM GA PIL!

Jaz hočem biti korenjak, jaz hočem biti poštenjak, a pitje pije mi moči, in alkohol le pamet meša: kaj vse pijatec zagreši, da od sramu pogled poveša, ko spet se v glavi mu zjasni! Zato ne bom, ne bom ga pil, pa bom ostal pošten in čil.

JUNAK

Živel je kralj, ki je imel zelo pridnega sinčka. Ko so nekega dne obedovali, je oče ponudil sinku kozarec vina. "Ne pijem ga", se je branil dečko, "strup je v njem!" — "Kako pa prideš na take misli", se je smehljajal kralj. — "Videl sem te pred nekim časom pri vaši pojedini. Kakšen hrup je bil! Najprej ste vpi-li drug nad drugim, ne da bi se razumeli. Potem ste zapeli. Ušesa so me bolela in mislil sem bežati. Končno ste se začeli bahati s svojo močjo; ko ste pa hoteli vstati, se nobeden ni mogel držati na nogah. Vsi ste popadali. Ti nisi več vedel, da si kralj, in tvoji gostje niso vedeli, da so podložniki. Jaz pa hočem biti ne le kralj, temveč tudi junak!"

Kralj je molčal in ni več silil sina, naj pije. Kraljevič je postal mogočen in junaški perzijski kralj Cir.

Milo in voda

Znano je, da ščitita voda in milo skupaj kožo pred marsikakšnim bolezenskim pojavom. Neki švedski zdravnik je pred kratkim v tem pogledu preiskal celo vrsto mil in je ugotovil, da imajo masna mila največje razkuževalne moči. Umivanje z dobrim milom je uničevalo pri poskusnih osebah ne samo nedolžne bakterije, temveč tudi povzročitelje nevarnih bolezni, kakor bacile legarja, kolere in jetike, ki jih je na koži vedno nekaj.

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite FOTO "LA MODERNA" S. SASLAVSKY Av. SAN MARTIN 2579 Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

trogradu.

— Apraskin ima prav, — reče Potemkin. — Tudi jaz vidim samo enega edinega človeka.

— Mar ni nikogar poleg njega? — vpraša Elizabeta.

— Čisto sam je, ljubljena, — odvrne Potemkin, — mislim, da je ta človek nedolžen. Brez dvoma je to caričin glasnik, ki ga je poslala Katarina v Petrograd, da bi ji kaj prinesel.

Jezdec se je vedno bolj bližal lahki kočiji, v kateri sta se nahajala naša begunea.

Sedaj je že prispel v senco kočije.

Sedaj pa, — sedaj je jezdil mimo njih, — kakor črna prikazen na črnem konju, kakor pošast sodnjega dneva.

Ni minilo dolgo in jezdec je zginit v daljavi.

Ko so zopet ostali sami na cesti, je Apraskin svoje konje zopet hitreje pognal.

Elizabeta si oddahne.

— Nevarnost je minila, — reče Elizabeta in položi svoj samokres na sedež poleg sebe. — Oh, ljubljeni mož, tako sem srečna, da si naposled moj in samo moj!

Potemkin objame Elizabeto in ona mu položi svojo glavo na njegovo prsa. Bila je presrečna.

Potemkin si ni mogel pojasniti, kako je zamogel tako dolgo prestat brez tega sladkega bitja, — kako je bilo sploh mogoče, da je položil Katarini na oltar takšno žrtev, da se je odrekal Elizabete.

Oh, kako mu je bilo čisto drugače pri sreči, ko je objemal Elizabeto.

Kadarkoli je objel carico Katarino, se mu je zdelo, da je začutil požar in ogenj pekla. Čeprav si je prika, vendar tega ni mogel doseči.

— Sedaj pa se mu je zdelo, da so se mu odprla rajska vrata — kakor da

bi slišal godbo, ki ni bila iz te zemlje.

— Še samo po lure, pa bomo v Petrogradu, vzklikne Apraskin s svojega sedeža in veselo udari z bičem.

— Takrat bova izven vsake nevarnosti. — zašepeče Potemkin Elizabeti. — Najin prihod sem javil nekemu svojemu prijatelju, ki naju bo čakal z oblekami.

Potovala bova kot Angleža, ti pa boš moja hčerka.

Prilepil si bom ponarejeno sivo brado, oblekel si bom širok plašč, tako da naju ne bo nihče spoznal.

— Kako dolgo pa bova ostala v Petrogradu? — vpraša Elizabeta in nežna rdečica ji zalije lica.

— V Petrogradu ne bova ostala niti trenutka dalje, kakor bo potrebno, — odgovori Potemkin. — Verjemi mi, Elizabeta, da bo boljše, da ne izgubiva niti trenutka, ne smeva se predolgo muditi, v prvi vrsti radi najinih preganjalcev, potem pa bi tudi rad, da bi bila čimprej...

Elizabeta ga je razumela in temna rdečica njenega obraza je postala še temnejša.

Aleksander, kedaj pa naju bo duhovnik poročil? — šepeče Elizabeta sramežljivo.

— Poročila se bova v Kronštadtu, še preden se bova vkrcala.

— Ali si že obvestil duhovnika? — Ah, ne boj se Elizabeta, bom že našel kakšnega duhovnika, — odvrne Potemkin. — Moji žepi so polni rubljev, vsak duhovnik naju bo rad poročil!

Potem pa — — — potem bova naposled na krovu ladje svoja. Takrat boš zares moja žena, moja soproga boš, jaz pa bom tvoj mož, — in obova srečna.

Elizabeta ne odgovori.

Svoj obraz je skrila v njegovo prsa.

— Poglejta, Petrograd se že vidi, — vzklikne Apraskin na svojem sedežu.

— Kako dolgo se moramo še voziti? — vpraša Elizabeta Apraskina.

— Še četr ure, — odvrne Apraskin.

— Oh, Bog — hvala ti! — zašepeče lepa, mlada deklica. Kako bi bila srečna, če bi bilo enkrat že konec te vožnje. Aleksander, meni je tako tesno pri sreči.

— Ne boj se, draga moja, — zašepeče nežno Aleksander Potemkin, — sedaj bomo prispeli na cilj, ko pa...

V tem trenutku je Apraskin strahno zaklel.

Istočasno se je kočija stresla.

— Bog, kaj se je zgodilo? — vzklikne Potemkin in plane s svojega sedeža, da bi pogledal, kaj se je pripetilo.

— Eden izmed konjev se je zgrudil.

— Pomagaj mu, da bo vstal, — hitro, — hitro!

Apraskin skoči s svojega sedeža. Tudi Potemkin je hotel stopiti z voza, da bi pomagal Apraskinu, Elizabeta pa ga je zgrabila za roko.

— Ljubljena, ne odidi, — zašepeta Elizabeta plaho, — ne odhajaj sedaj od mene! — Bog, to ni slučaj, — jaz se tako bojim, — Bog, izgubljeni smo!

— Ne boj se, draga moja — odvrne Potemkin. — To pač ni ničesar hudega, če sekonnj enkrat zgrudil.

— Sto vragov! — zavpije v tem trenutku Apraskin. — Preko ceste leži veliko deblo, — to ni mogoče, da bi bil slučaj, to je nekdo najbrž namenoma postavil!

— Deblo!

Potemkin pograbi Elizabeto in jo dvigne z voza.

V tem trenutku je počilo nekaj strelcev, tedaj pa...

Nekdo je strahno zavpil. Apraskin se opoteče in zgrudi na tla.

— Umiram — zadet sem, — zastoka Apraskin, — ranjen sem — umrl bom! — Elizabeta, reši se — Potemkin, reši jo, — reši Elizabeto.

— Ne, ne — ti ne smeš umreti!

S temi besedami je tudi Elizabeta prihitela k njemu. — Apraskin je ležal na tleh. Potemkin pa se je sklonil k njemu.

— Pozdravite mi Milo — moje Milo, — zašepeče ubogi Apraskin, iz ust pa mu je pritekla kri, — recite ji, da sem jo ljubil, da, ljubil sem svojo Milo!

— Mrtev je! — vzklikne Potemkin in se strese ter se še bolj zavije v svoj plašč, — midva pa morava sedaj pobegniti, draga Elizabeta, skriti se morava, ker mislim, — oh Bog, — prepozno je!

V jarku ob cesti je vse oživilo.

Iz jarka so prihajale temne postave druga za drugo, kakor da bi duhovi vstajali iz grobov.

Potemkin zgrabi Elizabeto z eno roko, z drugo pa stisne samokres.

— Ljubljena, živa jim ne smeva pasti v roke, — zašepeče Potemkin.

— Pred tem pa bom posvetil tudi tem lopovom! — A, če bi le vedel, kdo naju je izdal! Zastonj premišlujem, kdo bi mogel to biti!

— Daj mi še en poljub, — zašepeče Elizabeta. — Še en poljub, zadnji poljub, potem pa umriva skupaj.

Elizabeta ritisne svoje ustnice na njegovo.

Poljub!

Na begunea je prežala smrt, ona dva pa sta se objela in njune ustnice so se strnile v dolg, prisrčen poljub.

— Predajta se!

Te besede je zagrmel nekdo v njihni neposredni bližini. Te besede so se strahno razlegale v noč.

Potemkin se zdrzne in izpusti Elizabeto.

ga Veličanstva acrice Katarine.

— Ha, Subov... kača!

Te besede je vzkliknil Potemkin in nameril svoj samokres na Subova.

— Ne streljajte, Aleksander Potemkin, — mu reče zasmehljivo Platon Subov. — Kaj vam pomaga, če prelvate kri? Meni je treba samo migniti, pa vas bodo zadele kroglice mojih vojakov!

Tedaj bi ne umrli samo vi, temveč tudi tista, ki ste jo do sedaj objemali, zanj pa vam je brez dvoma bolj žal kakor za svoje lastno življenje!

— Oh, Bog — ta človek ima prav, — ne smem streljati, ne smem se braniti, kajti sicer je moja ljubljena izgubljena!

— Bodi usmiljen, Aleksander, ubij me ti! — vzklikne lepa mlada deklica. — Mar mi nisi obljubil, da ne boš dovolil, da bi padla svojim sovražnikom v pesti? Sedaj je napočil trenutek, da boš izpolnil svojo obljubo! Oh, pred mano se razgrinja temna in mrzla postelja prve poročne noči. — Tako je bilo torej sojeno v nebesih, tako torej Bog misli, da bosta Elizabeta Voroncova in Aleksander Potemkin neločljivo združena? — Gospod, zgodi naj tvoja volja!

V Potemkinovih očeh se je nekaj zasvetilo.

Zdelo se je, da se mu je nenadoma omračil um... prijel je Elizabeto in naslonil samokres na njene prsi.

— Zbogom, — vzklikne Potemkin, — na onem svetu se bova zopet videla!

— Hvala ti, ljubljeni moj, — zašepeče Elizabeta. — Oh, kako sladka je smrt, ki pribaja iz tvoje roke!

Potemkin se s prstom dotakne petelina.

Pritisnil je — samokres pa se ni sprožil.

(Dalje prihodnjic)